

Høringssvar

Indholdsfortegnelse

Advokatrådet	1
Alzheimerforeningen	4
Byretterne	8
Dansk Ejendomsmæglerforening	9
Danske Advokater	12
Danske Handicaporganisationer	17
Danske Patienter	20
Esbjerg Kommune	23
Finans Danmark	25
Folketingets Ombudsmand	39
Foreningen af Faste Værger i Danmark	40
Foreningen Svær Autisme	44
Forsikring & Pension	46
Helle Christensen, værge	47
Henrik Grønning, fast værge	52
Institut for Menneskerettigheder	54
KL	59
Kommunale Velfærdschefer	67
LEV	68
Nordea	76
Søren Stagis, fast værge	77
Udbetaling Danmark	79
Vestre Landsret	83
Ældre Sagen	83
Østre Landsret	88

Advokatrådet



Justitsministeriet

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF.: 33 96 97 98

DATO: 4. marts 2025
SAGSNR.: 2025 - 325
ID NR.: 1079359

**Høring over udkast til lov om ændring af værgemålsloven og serviceloven
(Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos
Familiereetshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal
værgemål m.v.) - j.nr. 2024-08982**

Ved e-mail af 3. februar 2025 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Advokatrådet bemærker generelt, at der siden oprettelsen af Familiereetshusene i 2019 har været store udfordringer med sagsbehandlingstiden inden for stort set alle ressortområder. Det er derfor af stor retssikkerhedsmæssig betydning, at Justitsministeriet tager initiativ til at nedbringe de lange sagsbehandlingstider, og Advokatrådet er derfor umiddelbart positivt indstillet over for tiltag, som kan medvirke hertil.

Advokatrådet har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Indførelsen af muligheden for at udstede en attest som alternativ til værgemål

Med lovforslaget foreslås som § 17 a indsat en ny bestemmelse i værgemålsloven, hvorefter Familiereetshuset på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven udsteder en attest, der giver vedkommende adgang til uden værgemålsbeskikkelse

- 1) at varetage personlige anliggender og
- 2) at varetage løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Det fremgår af bemærkninger til lovforslaget, at begrebet "nær pårørende" skal forstås som samme persongruppe, som fremgår af værgemålslovens § 16, stk. 1, nr. 2.

Det fremgår ligeledes af bemærkningerne, hvad der forstås ved økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

Begrebet "personlige anliggender" er efter Advokatrådets opfattelse imidlertid ikke tilstrækkeligt præcist afgrænset, idet der herved forstås "...bl.a. kontakt med de sociale myndigheder om sociale ydelser, indgivelse af klage eller begæring om aktindsigt."

Justitsministeriet opfordres derfor til at redegøre for hvad der nærmere ligger i begrebet "personlige anliggender" i bemærkningerne til bestemmelsen.

Justitsministeriet opfordres endvidere til at overveje, om bestemmelserne vedrørende udstedelse af attest mere hensigtsmæssigt bør indsættes i lov om fremtidsfuldmagt, da attesten - ligesom en fremtidsfuldmagt - er et tilbud til personer som alternativ til værgemål.

Attesten skal ifølge forslaget udstedes på baggrund af en begæring fra den nære pårørende sammen med vedkommendes straffeattest og enten et samtykke fra den person, der har behov for bistand, eller på baggrund af en lægeerklæring.

Advokatrådet bemærker i den forbindelse, at hvis den af attesten omhandlede person er i stand til at samtykke i udstedelsen, må den pågældende også antages at være i stand til løbende at samtykke i, at den nære pårørende varetager personlige forhold eller til at udstede en fuldmagt herom. Det samme må være tilfældet, hvor en attest er baseret på baggrund af en lægeerklæring om fysiske helbredsforhold (i modsætning til mentale). Efter Advokatrådets opfattelse er det i disse situationer således allerede juridisk muligt at opnå det, som attesten ifølge forslaget giver mulighed for. Af den grund er det ifølge Advokatrådets opfattelse tvivlsomt, om indførelsen af en attest vil være et effektivt middel til at nedbringe sagsbehandlingstiden.

Advokatrådet bemærker i øvrigt, at hvis den pågældende af mentale grunde er ude af stand til at meddele samtykke, og hvis attestordningen indebærer, at en person fratages sin retlige handleevne alene på baggrund af en lægeerklæring, vil dette være i strid med almindelige retsprincipper, hvorefter det alene er domstolene, som kan fratage personers retlige handleevne.

**Dispositioner uden Familieretshuset godkendelse**

De dispositioner, som den nære pårørende foretager, vil ifølge forslaget ikke være underlagt Familieretshusets kontrol. Familieretshuset vil dog af egen drift kunne indlede en tilsynssag, hvis det bliver opmærksom på forhold, som bør undersøges. Henset til, at der er tale om indførelse af en ny ordning, bør der efter Advokatrådets opfattelse som minimum udføres en stikprøvekontrol, således at det sikres, at ordningen fungerer som tilsigtet, og at den nære pårørende ikke misbruger ordningen på en måde, som er i strid med interesserne hos den, der er underlagt erklæringen.

Øvrige initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden hos Familieretshuset

Advokatrådet er som nævnt positivt indstillet over for tiltag, som kan medvirke til en nedbringelse af sagsbehandlingstiden hos Familieretshuset. Advokatrådet opfordrer derfor til at følgende tiltag vedrørende faste værger også overvejes:

- generelt større klarhed over, hvad der indgår under værgens opgaver under det fastsatte vederlag
- udgifter, som har samme størrelse for alle værger, bør indgå i det faste vederlag i stedet for selvstændige vederlag, som kræver indgivelse af ansøgning og Familieretshusets godkendelse. På den måde vil Familieretshuset ikke skulle vurdere ansøgninger om selvstændige vederlag, hvilket vil medvirke til en nedbringelse af sagsbehandlingstiden. Retssikkerheden styrkes herved også, idet eventuel usikkerhed om, hvorvidt et selvstændigt vederlag skal godkendes, fjernes
- et fast værgemål skal også kunne oprettes under et CVR-nummer og ikke kun under et CPR-nummer, således at henvendelser fra myndigheder mv. kan ske til CVR-nummerets adresse
- afklaring af om en værge kan få MitID til brug for varetagelsen af værgemålet – eventuelt i en udgave, som alene giver se-adgang men ikke dispositionsret.

Med venlig hilsen



Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær

Justitsministeriet

procesoginsolvensretskontoret@jm.dk

ceop@jm.dk

København, den 24. februar 2025

Høringssvar til Lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Alzheimerforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget. Værgemålsloven er væsentlig for mennesker med demens, hvorfor, at denne høring ligger os meget på sinde. Loven er en sikring af det enkelte menneskes retsstilling, også i tilfælde af en demenssygdom i svær grad. I Alzheimerforeningen er vi glade for, at der er opmærksomhed på Værgemålsloven, som har været gældende siden 1997, og som gennem længere tid har haft brug for at blive ændret.

Ændringen i Værgemålsloven har potentiale til at skabe væsentlige forbedringer for såvel de værgede og deres pårørende som ansatte i Familieretshuset. Den øvre grænse for antal af værgemål mener vi bør være væsentligt lavere, for at det kan give mening at kunne forvalte et værgemål ordentligt og med den tilstrækkelige viden om den / de værgedes præferencer.

De sænkede krav om formuebevarelse og mulighed for sanktion af værgeren er positive ændringer, som vi finder, kan modernisere Værgemålsloven.

Forslaget om at oprette en attest ser vi derimod ikke positivt på. Vi finder at det er en løsning med for mange ulemper. Dels kan attesten erstattes af mindre omfattende ordninger, så som de allerede eksisterende fuldmagter og dels er en attest ikke omfattende nok og derfor i sig selv uhensigtsmæssig til at modsvare behovet hos borgeren. Samtidig finder vi, at borgerens retsstilling risikerer at blive tilsidesat, da der ikke indgår inddragelse af borgerens holdning til oprettelse af en attest. Af disse årsager kan vi ikke tilslutte os forslaget om en attest.

I stedet anbefaler vi, at der tilføres flere ressourcer til Familieretshuset, for at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

Lovens intention

Vi har meget længe gjort opmærksom på, at sagsbehandlingstiden på værgemålsområdet er alt for lang og har store konsekvenser på mange parametre, både personligt for den enkelte familie og økonomisk på et samfundsmæssigt niveau. Det er derfor bekymrende, at initiativerne i lovforslaget angiveligt kun er fokuseret på at nedbringe sagsbehandlingstiderne. Retssikkerheden for det enkelte menneske bør altid være det primære fokus.

Faglige definitioner

Der er behov for at ændre formuleringen af §5, ”... på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred...”

Formuleringen er ikke korrekt og bør ændres til en fagligt anerkendt og nutidig formulering. Vi har flg. forslag:

”... nedsat psykisk funktionsevne, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for nedsat kognitiv svækkelse, herunder svær demens...”

Ordet ”institution”, er brugt bl.a. på side 17. I social-og sundhedsfaglige kontekst bruges i dag ord som ”botilbud eller plejecenter”

Øvre grænse for værgemål, indtægt og formue og sanktion

Vi finder forslaget om indførelsen af en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage, velkommen. Men vi mener, at grænsen skal være væsentligt lavere, for at det kan give mening at kunne forvalte et værgemål ordentligt og med den tilstrækkelige viden om den / de værgedes præferencer.

Forslaget om, at formuen skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål, kan vi klart tilslutte os. Det bør egentlig være helt unødvendigt at nævne dette, da det principielt er hensigten med at kunne handle på vegne af en anden person. Det vil både møde den værgedes retsstilling og øge livskvaliteten.

Vi kan tilslutte os sanktionsmuligheden for værger, der misbruger sit hverv.

Attest

Vi betvivler det grundlæggende behov for en attest og om den reelt vil løse de behov, som pårørende har.

Overordnet er det forvirrende, (s.18), at erklæringen kan vedlægges et samtykke fra den person, der har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender. Hvis personen er i stand til at give et samtykke, burde en anden fuldmagtssløsning, eller en kommunal administrationsaftale være en mulighed, jf. mindste - middel- princippet, der tilsiger, at man skal vælge de mindst indgribende løsninger.

Det er nævnt, at nære pårørende skal være enige om, hvem der skal påtage sig opgaven. Det er stærkt bekymrende, at der ikke er krav om at spørge den person, der har behov for bistand, om han/hendes indstillingen til attesten. At personen, der har brug for bistand, ikke skal høres i en sag om oprettelse af en attest, finder vi er en krænkelse af retssikkerheden.

De pågældende bemyndigelser, der findes ved en attest, virker til kun delvist at løse problemet. De økonomiske dispositioner, der er nævnt som forsyningsudgifter omfatter

husleje, el, varme og vand. Omfanget af attesten virker således til at være så begrænset, at den ikke ville kunne dække vedkommendes grundlæggende økonomiske behov til f.eks. frisør, fodterapeut, tandlæge, eller andet underhold.

Personlige forhold

Der mangler en mere klar formulering af, hvad personlige forhold omfatter. Det kan give anledning til forvirring og misforståelser mellem værger og den værgedes pårørende. De økonomiske forhold er beskrevet konkret, herunder krav til værger om regnskab mv. Vi foreslår, at der på samme måde i en vejledning beskrives, hvad de personlige forhold omfatter og hvilke forventninger og krav, der er til værger.

Lægeerklæring

I lovforslaget stilles der krav om, at ansøger skal indhente lægeerklæring. Det vil pålægge den pårørende eller personen, der har brug for bistand en ekstra udgift. Hvis dette besluttet, foreslår vi, at der fastsættes et fast honorar for denne lægeerklæring. I Alzheimerforeningen erfarer vi, at honoraret for en lægeerklæring kan være op til 1800 kr.

Indhentning af udtalelse

I lovforslaget lægges også op til, at pårørende skal indhente en udtalelse, hvis den pågældende har bopæl på en institution (som tidligere nævnt bør nævnes som botilbud eller plejecenter).

I gældende lov kan Familieretshuset jf. § 18 stk. 4 *"afkræve personer eller myndigheder, der har kendskab til den pågældende, de oplysninger, som anses for nødvendige for behandling af sagen"*. Vi stiller os undrende over, hvordan pårørende vil kunne afkræve en udtalelse i praksis jf. personalets tavshedspligt. Og er det lovligt jf. Forvaltningsloven om videregivelse af personfølsomme oplysninger?

Målrettet og tydelig information om ordningen

Endelig kan der være risiko for, at en attest, som er tænkt som en mere simpel løsning, kan skabe yderligere forvirring hos pårørende. I Alzheimerforeningen får vi ofte spørgsmål om generalfuldmagter, fremtidsfuldmagter og værgemål, formålet med den ene i forhold til den anden og hvad de forskellige fuldmagter giver hjemmel til. Der er et grundlæggende behov for langt tydeligere kommunikation om de mulige løsninger. Tilfører man muligheden for en attest, vil det kræve en målrettet og tydelig information om ordningen.

I Alzheimerforeningen kan vi på ovenstående baggrund ikke tilslutte os forslaget om en attest.

I stedet bør det prioriteres at give Familieretshuset flere ressourcer, så de kan imødekomme den meget lange sagsbehandlingstid for værgemål, samtidig med at have retssikkerheden som det primære fokus.

Med venlig hilsen



Birgitte Vølund

Formand

Alzheimerforeningen



Mette Raun Fjordside

Direktør

Alzheimerforeningen



Justitsministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 25/03328

Den 20. marts 2025

Ved mail af 31. januar 2025 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger over udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at byretterne kan tilslutte sig Østre Landsrets høringssvar af 28. februar 2025.

Herudover bemærkes, at det i bemærkningerne bør beskrives, hvorledes retterne i praksis forventes at kunne påse overholdelse af den foreslåede begrænsning af antallet af værgemål, der fremgår af lovudkastets § 1, nr. 2, på en smidig og hensigtsmæssig måde, der ikke medfører yderligere administrative omkostninger for retterne.

Der henvises til J.nr. 2024-08982.

Med venlig hilsen


Nikolaj Aarø-Hansen

Justitsministeriet
Proces- og Insolvensretskontoret

Frederiksberg, den 21. februar 2025
J.nr. H.25-25-006

Vedr. j.nr. 2024-08982 - Udtalelse i høring over udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service

Dansk Ejendomsmæglerforening (DE) er ikke på høringslisten i nærværende høring. Dette var ej heller forventeligt, da der ikke er mange snitflader mellem Familieretshusets arbejde og DE's medlemsvirksomheder. I DE har vi dog noteret os initiativet og de hensyn, der ligger bag forslaget om at nedbringe sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset, og vi tillader os derfor alligevel at afgive en udtalelse.

DE's medlemmer møder oftest væргеbeskikkede i den situation, at disse er udpeget til at hjælpe andre – ofte familiemedlemmer – med at sælge deres bolig. Det være sig som oftest ejerboliger, men det kan også være andelsboliger.

Familieretshuset er udover at skulle beskikke værgerne også tillagt at skulle godkende en række af værgens dispositioner, herunder køb og salg af fast ejendom efter Værgemålsbekendtgørelsens § 6. Dette uagtet, at det ikke sker under usædvanlige forhold. Afledt kræves også Familieretshusets godkendelse, hvor værgerne skal disponere på vegne af en umyndig arving i et dødsbo.

Aktuelt er der 11 ugers sagsbehandlingstid ved godkendelse af salg og 22 ugers ventetid ved godkendelse af erhvervelse.

For så vidt et salg, så består processen af, at værgerne søger om forhåndsgodkendelse til salget, hvor der udarbejdes en beskrivelse af, hvorfor ejendommen skal sælges, og medsendes nogle øvrige oplysninger, herunder formidlingsaftalen med en eventuelt valgt ejendomsmægler. Det samme gør sig gældende ved andelsboliger.

Når ejendommen skal sælges, skal der på ny ansøges om Familieretshusets godkendelse, der skal på ny udarbejdes en beskrivelse af, hvorfor ejendommen skal sælges, og der medsendes underskrevet købsaftale, som skal indeholde en ansvarsfraskrivelse, og som skal være betinget af Familieretshusets godkendelse.

Det vil sige, at der fra tidspunktet for parternes tiltrædelse af købsaftalen, kan gå op til 3 måneder, før denne aftale er godkendt og endelig mellem parterne.

Vi har fra DE's side ikke kunnet finde statistik på, hvor mange ejendomme og andelsboliger, der årligt sælges med Familieretshusets tiltrædelse. Derved kan vi heller ikke redegøre for, i hvor mange situationer Familieretshuset har afvist at give tilladelse, herunder hvor mange gange Familieretshuset har givet forhåndsgodkendelse og senere har måtte undlade at godkende det efterfølgende salg. Dette er tal,

Familieretshuset forventeligt selv vil kunne fremskaffe. Det vil dog efter DE's opfattelse være et fåtal, der ikke har kunnet godkendes, særligt hvor disse godkendelser er indhentet ved et salg gennem ejendomsmægler.

Vi kan dog under alle omstændigheder se et væsentligt potentiale for både værger, de værgede, boligkøbere og ikke mindst for Familieretshuset, i, at denne proces for særligt salg af ejendom under værgemål bliver gentænkt og dermed at der i forbindelse med det aktuelle initiativ sikres hjemmel for en alternativ og mere smidig sagsgang. Hjemmel skabes muligvis ikke i Værgemålsloven, men måske nærmere i den i høringen varslede efterfølgende ændring af Værgemålsbekendtgørelsen,

Der vil kunne undgås det nuværende dobbeltarbejde for Familieretshuset og den ved købsaftalen aktuelle forsinkelse, hvis man sikrer mulighed for, at værgerne alene skal sikre sig forhåndsgodkendelsen ved et salg, når ejendommen afhændes ved brug af ejendomsmægler og i en fri handel, når denne handel er omfattet af lov om formidling af fast ejendom m.v. Derved vil der alene være behov for Familieretshusets godkendelse af den senere købsaftale, hvis der ikke anvendes ejendomsmægler, eller hvis ejendomsmægleren alene anvendes til at ekspedere købsaftale i f.eks. en familiehandel, dvs. at dette sker uden et decideret udbud af ejendommen til tredjemand forinden.

Ved formidlingsperiodens start vil det være muligt at sende såvel formidlingsaftale som salgsbudget, da et sådan vil skulle foreligge, og sammen med beskrivelsen af, hvorfor ejendommen skal sælges, kan dette udgøre grundlaget for forhåndsgodkendelsen.

Sammen med forhåndsgodkendelsen kan Familieretshuset fremsendes eventuelle vilkår, som værgerne skal sørge for indgår i den senere købsaftale. Bør disse vilkår have karakter af standardvilkår for denne type handler, står vi i DE til rådighed for nærmere drøftelse om udarbejdelsen af disse.

Når ejendommen sælges i fri handel efter at have været udbudt gennem ejendomsmægler, sker dette på markedsvilkår og til markedspris, og derved kan købsaftalen ud fra det forhåndsgodkendte og de definerede vilkår handles, uden at Familieretshuset på ny skal tage stilling til salget. Derved spares den fornyede sagsbehandling i Familieretshuset og ventetiden for parterne i handlen.

Når handlen berigtiges, kan der kræves indføjet en erklæring i skødet, som lader værgerne, der tiltræder skødet, erklære at denne har fået forhåndsgodkendelsen og har handlet på de fornødne (standard)vilkår med den værgedes bedste interesse for øje.

I skødet vil det i en sådan situation i øvrigt alligevel fremgå, at ejendommen er overdraget i fri handel og ikke i en familiehandel eller på anden vis mellem interesseforbundne parter,

Det i øvrigt foreslåede i nærværende høring har vi fra DE's side ikke bemærkninger til.

Undertegnede er til rådighed for evt. yderligere drøftelse, hvis dette måtte ønskes.

Med venlig hilsen

Simon Bay

Chefkonsulent

Dansk Ejendomsmæglerforening

sbn@de.dk

Justitsministeriet

Sendt til: procesoginsolvensretskontoret@jm.dk og ceop@jm.dk.

Ang. nr. 2024-08982.

3. marts 2025

Høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Arveretsadvokater, der fungerer som Danske Advokaters [fagudvalg for arveret og dødsboskifteret](#).

Ca. 30% af de faste værger er advokater. Advokatværgerne har med juridisk uddannelse og erfaring de nødvendige og rette kvalifikationer til at varetage værgemål kompetent og forsvarligt. Advokatværgerens indsats er afgørende for at sikre retssikkerheden og den nødvendige beskyttelse af de svage medborgere, som de repræsenterer.

Overordnede bemærkninger

Vi bakker op om, at der tages politiske initiativer til at nedbringe sagsbehandlingstiden i Familieretshuset. Der er ingen tvivl om, at det har en negativ betydning for borgernes tillid til myndighederne og for retssikkerheden for værgede, når sagsbehandlingstiden i sig selv betyder, at borgere under værgemål efterlades i et vakuum, hvor der i årevis ikke kan træffes relevante og lovlige beslutninger til gavn for den pågældende.

Lovforslaget vil dog medføre betydelige negative konsekvenser for fremtidsfuldmagtssystemet og bør derfor genovervejes for at undgå skade på systemets integritet.

Ønskes en reel forbedring, så vil det være nødvendigt,

- at der tages konkrete skridt til at reducere sagsbehandlingstiderne,
- at ansatte i Familieretshuset (og evt. værgerne) får styrket deres kompetencer med uddannelse og træning samt
- at tilsynet med værgemålsområdet styrkes.

Kun på denne måde kan vi sikre, at de svage medborgere får den nødvendige beskyttelse og støtte, de har krav på. Der er ingen tvivl om, at det har en negativ betydning for borgernes tillid til myndighederne og for retssikkerheden for værgede, når sagsbehandlingstiden i sig selv betyder, at

borgere under værgemål efterlades i et vakuum, hvor der i årevis ikke kan træffes relevante og lovlige beslutninger til gavn for den pågældende.

På samme måde har den lange sagsbehandlingstid negativ effekt til tilliden til det system, der som praktisk alternativt til værgemål er indført ved Lov om fremtidsfuldmagter den 1.9.2017. Der er på nuværende tidspunkt oprettet over 400.000 fremtidsfuldmagter, hvorfor det er afgørende at få dette system til at fungere relevant. Den aktuelle sagsbehandlingstid for oprettelse af fremtidsfuldmagter for borgere undtaget fra digital post er 14 uger, for ikraftsættelse 5,5 uger og for besvarelser vedr. henvendelse om ikraftsatte fremtidsfuldmagter herunder vedr. misbrug 35 uger.

Af udkastet fremgår 4 centrale ændringer; øvre grænse for antallet af værgemål, etablering af ny simpel kategori, formuens anvendelse og sanktioner ved misbrug. I de følgende afsnit fremgår vores bemærkninger til de konkrete forslag.

Uddybende bemærkninger

Øvre grænse for antallet af værgemål (§ 11, stk. 2)

Det foreslås, at der fastsættes en øvre grænse på 50 værgemål for faste værger for vedvarende værgemål. Det fremgår, at grænsen fastsættes af hensyn til den værgede. Det vil undtagelsesvist være muligt at beskikke yderligere værgemål op til 75, hvis særlige forhold gør sig gældende.

Til forslaget om at begrænse antallet af værgemål pr. værge til 50, savnes et fagligt og uddybende grundlag.

Det er vores opfattelse, at hensynet til den værgede skal balanceres med hensynet til den faste værgeres mulighed for at fungere som fast værge som den primære beskæftigelse. Det er en forudsætning for at tiltrække professionelle værger og sikre økonomisk bæredygtighed. Dette vil også sikre, at værgerne har de nødvendige kompetencer og rutiner til at håndtere opgaverne effektivt.

Vi opfordrer derfor til, at man i stedet for at fastlægge en fast lav grænse, der gælder for alle, i højere grad baserer antallet af værgemål for den enkelte værge ud fra værgernes individuelle kompetencer, kapacitet og erfaring.

En individuel grænse for antal af værgemål vil i højere grad kunne tilgodese de hensyn, som man har med lovforslaget. Det vil have en række fordele blandt andet i form af:

- **Tiltrækning af professionelle værger:**
En højere grænse vil tiltrække professionelle og ressourcestærke værger, der kan gøre værgemål til en fuldtidsbeskæftigelse. Dette vil sikre, at værgerne har de nødvendige kompetencer og rutiner til at håndtere opgaverne effektivt.
- **Erfaringsopbygning:**
Jo flere sager en værge håndterer, desto mere erfaring opnår værgerne. Dette vil forbedre

kvaliteten af værgemålene og sikre, at værgerne er dygtige til at håndtere komplekse situationer.

- Økonomisk bæredygtighed:
Med flere værgemål kan værgerne investere i nødvendige IT-hjælpemidler og andre ressourcer, der kan forbedre deres arbejde.
- Lovforslagets argument om kendskab:
Der argumenteres for, at værger ikke kan kende deres værgede, hvis de har mere end 50 værgemål. Dette synspunkt kan vi ikke genkende. Det er netop meget individuelt, hvordan kendskab skabes og opretholdes, og da der er afsat ca. 1,5 time per værgemål per måned, vil den nødvendige kontakt være tilstede også for de værger, der har mere end 50 værgemål.

Punkterne herover vil ikke alene tilgodese hensynet til værgen men også styrke den værgedes muligheder og retssikkerhed.

Såfremt bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt. "Hvis særlige forhold tilsiger det, kan der ske beskikkelse i op til 75 værgemål" fastholdes, anbefaler vi, at det skal gøres tydeligere hvilke særlige forhold der er gældende herfor.

Etablering af ny simpel kategori (§ 17 a og b)

Vi stiller os tvivlende over for, om den foreslåede ordning i § 17 a vil føre til, at sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset bliver mærkbart kortere. Hertil kommer, at der allerede findes en velfungerende ordning for borgere, som ikke ønsker at blive underlagt et værgemål i tilfælde af svækkelse, nemlig muligheden for at oprette en fremtidsfuldmagt. Vi mener ikke, at indførelsen af en tredje "mellemløsning" mellem fremtidsfuldmagter på den ene side og værgemål på den anden side samlet set bidrager til ambitionen om at nedbringe Familieretshusets sagsbehandlingstider.

Der er flere grunde til, at den foreslåede ordning sandsynligvis kun vil få begrænset betydning i praksis og næppe vil påvirke Familieretshusets sagsbehandlingstider, men i værste fald blot være endnu en løsning borgerne skal forholde sig til.

For det første giver den foreslåede ordning kun mulighed for, at en nær pårørende kan få adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. Begrebet "private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter" forekommer snævert. I bemærkningerne er som eksempler nævnt betaling af husleje, el, vand og varme. I modsætning hertil står udgifter til fx dagligvarer, abonnementer, (livs)forsikringer, internet og telefoni mv. Der er derfor en betydelig risiko for, at den foreslåede ordning i mange tilfælde vil være ubrugelig, fordi den person, der bistår den svækkede, typisk også vil have brug for mandat til at betale en række af de nævnte udgifter, som ikke er omfattet af definitionen "private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter".

For det andet vil den foreslåede ordning betyde, at Familieretshuset skal anvende ressourcer på en ny og tredje ordning for håndtering af svækkede borgers midler. Den "besparelse" i Familieretshusets ressourceanvendelse, som forudses i forbindelse med ændringerne af



værgemålslovens §§ 25, 30 og 39 skal således overstige de ekstra ressourcer, som Familieretshuset skal anvende for at kunne håndtere den nye ordning.

Herudover ser vi i øvrigt en risiko for, at der kan opstå konflikter mellem de nære pårørende til den svækkede borger. Det følger af forslaget, at Familieretshuset vil kunne træffe afgørelse om tilbagekaldelse af adgangen, hvis betingelserne for dens ikraftsættelse ikke længere er til stede, eller der er forhold, der gør det betænkeligt at opretholde adgangen. Et sådant tilfælde vil f.eks. kunne foreligge, hvis der opstår begrundet tvivl om den nære pårørendes evner til at varetage de pågældende forhold på betryggende vis. Forslaget indeholder imidlertid ingen redegørelse for, hvordan en sådan tilbagekaldelse skal gennemføres. Den nære pårørende har oprindeligt fået udstedt en attest, som legitimerer vedkommende til at disponere på den svækkede borgers vegne. Denne legitimation kan kun bringes til ophør, hvis Familieretshuset sikrer, at attesten tilbageleveres eller destrueres. Vi ser en risiko for, at der kan opstå situationer, hvor Familieretshuset tilbagekalder den udstedte attest, men hvor den pårørende nægter at tilbagelevere attesten og derfor fortsat fremstår som legitimeret til at råde. Der må forventes at opstå flere sager om Familieretshusets tilbagekaldelse af denne type attester end om Familieretshusets ændringer af egentlige værgemål.

Hertil kommer også at det rent praktisk kan være vanskeligt at se hvorledes en sådan ordning skal udmøntes f.eks. i forhold til at bruge netbank. Bankerne vil næppe kunne opstille en løsning med adgang til netbank dog alene i forhold til en række betalinger. Igen synes ressourcerne ikke relevant anvendt herved frem for en udnyttelse af de systemer der allerede findes og som grundlæggende trods sagsbehandlingstider fungerer godt.

Formuens anvendelse (§§ 25, 30 og 39)

Vi noterer os baggrunden for forslagene om at lempe på Familieretshusets kontrol med værgers dispositioner over værgedes indtægter og formue. Opmærksomheden henledes i den forbindelse på, at sagshandlingstiden hos Familieretshuset på en ansøgning om midler til gaver har været på 208 uger (4 år), hvilket er helt urimeligt.

Dog forekommer der at være foretaget en usynlig afvejning mellem på den ene side hensynene til den værgedes retssikkerhed og på den anden side behovet for at frigøre ressourcer i Familieretshuset. De hensyn til den værgedes retssikkerhed og behovet for at beskytte værgede borgers formue, som var fundamentet for de oprindelige regler om Familieretshusets kontrol og Familieretshusets godkendelse af dispositioner over formuen, er slet ikke omtalt i forslaget. Derimod fremgår det udtrykkeligt (s. 37), at det forudsættes, at Familieretshuset fremadrettet fastlægger et kontroltryk med regnskaberne, som vil kunne bidrage til at frigøre ressourcer, der kan anvendes til at nedbringe sagsbehandlingstiderne. Med andre ord ønsker ministeriet, at Familieretshuset ikke tilrettelægger kontrolindsatsen efter, hvad de værgede borgere har behov for, men efter størst mulig frigørelse af ressourcer til andre formål. Dette ønske kan hurtigt føre til, at der i realiteten ikke føres nogen form for kontrol med værgers dispositioner. Denne udtrykkelige vægtning af Familieretshusets ressourceforbrug over hensynet til den værgede, forekommer mærkværdig henset til, at det overordnede formål med værgemålsloven bl.a. er at sikre et retligt værn om svækkede borgere, som ikke kan klare sig selv, og derfor har behov for bistand til at disponere på det økonomiske og/eller det personlige område.



Igen bør fremtidsfuldmagtssystemet, hvori borgeren selv tager stilling til omfanget af tilsyn af privatretlig karakter og hvor Familieretshusets tilsyn er begrænset til et stille tilsyn fremstå som en bedre løsning.

Vi opfordrer til, at der i bemærkningerne medtages en redegørelse for ministeriets overvejelser om den forringelse af værgede borgeres retssikkerhed, som kan blive en konsekvens af lovændringerne.

I det omfang de foreslåede ændringer fører til, at der rent faktisk frigøres ressourcer i Familieretshuset, vil vi anbefale, at disse ressourcer anvendes på at nedbringe sagsbehandlingstiderne i sager om fremtidsfuldmagter og øvrige sager om værgemål, frem for at blive anvendt til at håndtere en nyopfundet mellemløsning, jf. ovenfor om forslaget til § 17 a i værgemålsloven.

Sanktioner ved misbrug (§ 31a)

Vi tager naturligvis afstand fra de sager, hvor værger har misbrugt deres stilling, og anerkender derfor, at det kan være hensigtsmæssigt at udvide sanktionsmulighederne ved misbrug. Langt de fleste værger udfører dog deres arbejde både samvittighedsfuldt og helt i overensstemmelse med loven.

Det er derfor afgørende, at reglerne er klare og at sanktionerne pålægges ud fra saglige kriterier.

Øvrige konkrete bemærkninger

Udover de i lovforslaget 4 centrale punkter har vi herunder en række konkrete bemærkninger til kvalifikationer for værger (§ 11, stk. 1), regler om afbeskikkelse af værger (§ 12), vederlagsbetaling og aldersdiskrimination.

Kvalifikationer for værger (§11, stk. 1)

Vi er imødekommende overfor, at der stilles krav til værgernes kvalifikationer.

Vi vil imidlertid anbefale, at der også stilles krav til værgernes kvalifikationer til løbende efteruddannelse. Dette med henblik på at sikre, at værgerne er opdaterede med nyeste regler og praksis. Det er afgørende, at værgerne har de nødvendige kvalifikationer og erfaringer for at kunne varetage værgemål på en forsvarlig måde. Dette bør inkludere specifik uddannelse og træning i værgemål, som kan sikre, at værgerne er i stand til at håndtere de komplekse opgaver, der er forbundet med værgemål.

Regler om afbeskikkelse af værger (§ 12)

I §12, stk. 3 foreslås det, at "Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værger." Vi anbefaler, at sådanne regler udarbejdes, så det præcist fremgår, hvordan reglerne vil blive praktiseret. Det skal være klart for den beskikkede faste værge, hvad man skal rette sig efter. Uden klare retningslinjer vil det være umuligt at udføre arbejdet som fast værge.

Vederlagsbetaling

Vi er imødekommende overfor at der skal udarbejdes en ny model for værgevederlag, som vil bero på flere standardiserede takster, som værger kan udbetale til sig selv uden Familieretshusets godkendelse. Vi imødeser og bidrager gerne til etablering af en ny model.

Ved etablering af en ny model opfordrer vi til, at der skabes klare rammer for hvornår værger kan udbetale til sig selv. Vi opfordrer videre til, at det sikres, at taksterne er tidssvarende og opdateres løbende.

Afslutningsvist vil vi bemærke, at det er vigtigt at sikre, at der er et stærkt og professionelt korps af erfarne faste værger, som kan varetage opgaven på en forsvarlig måde. Dette kræver en tæt dialog mellem Familieretshuset og de faste værger for at sikre en smidig og effektiv håndtering af værgemålene. Vi stiller til enhver tid os og vores specialiserede advokater til rådighed i en sådan dialog.

Med venlig hilsen

Linda Pedersen
Foreningskonsulent
Danske Advokater
lpe@danskeadvokater.dk

Anne Kjærhus Mortensen
Bestyrelsesmedlem
Danske Arveretsadvokater
am@ret-raad.dk

Lars Thurø Møller
Advokat
Ret & Råd Slagelse og Næstved
ltm@ret-raad.dk

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

26. februar 2025 / tk
Sag 14-2025-00043
Dok. 666054

Høringssvar om ændring af værgemålsloven og serviceloven

Generelle bemærkninger

Vi takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Med lovforslaget tages der fat på at nedbringe de meget lange sagsbehandlingstider i Familieretshuset. Det er positivt. Der er også elementer i lovforslaget, der giver øget fleksibilitet og flere frihedsgrader i forvaltningen af borgerens liv. Indførelse af en attestordning for pårørende er også et udmærket initiativ. Der tages også skridt til at begrænse antallet af borgere, man kan være fast eller professionel værge for, hvilket vi også støtter.

For at lette administrationen lægges op til at lempe tilsynet med faste værger. DH kan godt støtte en lempelse, men vi foreslår nogle opstramninger for at sikre rette balance i forhold til risikoen for øget misbrug.

Desuden er der behov for nogle præciseringer i forhold til hvilke personlige og økonomiske forhold pårørende i den nye attestordning kan varetage for borgeren. Også her foreslår vi et lidt stærkere tilsyn, end lovdkastet lægger op til.

Vi er positive over for en øvre grænse for antallet af værgemål for faste værger, men foreslår en opstrammet egnethedsvurdering.

En bødeordning ved misbrug af borgerens midler er også et godt nyt tiltag.

Endelig foreslår vi fra DH's side en evaluering af loven efter 3 år.

Mere generelt vil vi henvise FN's Handicapkonvention og den eksamen, Danmark var til i slutningen af august. Konventionen bygger på princippet om støttet beslutningstagning, og dette princip er ikke gennemført fuldt ud i den danske værgemålslov – her er udgangspunktet substitueret beslutningstagning. DH anbefaler at man sætter et arbejde i gang med det formål at fremme støttet beslutningstagning, bl.a. ved at sikre adgang til uafhængig hjælp til at træffe beslutninger i eget liv for borgere med kognitive udfordringer.

Flere frihedsgrader øget behovet for effektivt tilsyn med faste værger

Der er lægges op til, at værger i samråd med borgeren kan foretage flere dispositioner uden at skulle indhente godkendelse. Fx bliver det muligt – med visse restriktioner – at anvende noget af borgerens formue.

Beløbsgrænsen for indtægtskontoen, som værgen kan råde over uden Familieretshusets godkendelse sættes også op.

Det er positivt. Der sker dog også en lempelse af tilsynet, idet kontrollen af med regnskaberne fra værgen lægges om fra fast revision til stikprøvebaseret kontrol fra Familieretshusets side.

Kontrollen er ressourcekrævende, og derfor er det rimeligt at indføre et mindre tungt system. Vi er dog bekymret for muligheden for misbrug, og derfor anbefaler vi at styrke tilsynet med værgerne. Det kan fx ske ved at gøre stikprøverne så tilpas store, at alle værger på et tidspunkt har været turen igennem.

Vi ser desuden gerne, at der indføres et tilsyn med kvaliteten af værgernes virke i bredere forstand, altså ikke kun med fokus på den økonomiske del.

DH foreslår:

- At tilsynet med de faste værger styrkes – fx gennem udvidet stikprøvekontrol.
- At det undersøges hvordan der kan etableres et kvalitetsorienteret tilsyn med faste værger.

Attestordning som alternativ til værgemål

Der foreslås indført en attestordning hvor nære pårørende får muligheden for at foretage visse personlige og økonomiske dispositioner. Der er ikke tvivl om, at det i mange tilfælde vil blive oplevet som en lettelse og en klar forbedring.

Der er dog behov for at se på om afgrænsningen af "økonomiske anliggender" ikke er for snæver. Måske er det ikke tilsigtet, men det kan læses, som om det ikke er muligt for den nære pårørende at afholde udgifter til medicin, kontingenter til diverse fritidsinteresser, løbende betalinger til streamingtjenester mv.

Der er også behov for at være mere præcis i forhold til hvilke "personlige anliggender" den pårørende har ret til at foretage i samråd med borgeren. Fx bør det være muligt at ansøge om sociale eller andre ydelser.

Endelig anerkender vi, at tilsynet i attestordningen ikke skal være så stramt som tilsynet med faste værger. Men da der kan være tale om værgelignende forhold over mange år, bør tilsynsmodellen være stærkere og ikke primært basere sig på bekymringshenvendelser. Vi anbefaler derfor et stikprøvebaseret tilsyn, men i en mildere form end for faste værger.

DH foreslår:

- Der skal foretages en klarere og ikke alt for restriktiv afgrænsning af økonomiske anliggender.
- Der skal foretages en klarere afgrænsning af personlige anliggender.
- Der skal være et stikprøvebaseret tilsyn med pårørende i attestordningen.

Fastsættelse af øvre grænse for antallet af værgemål

Der lægges op til at indføre en øvre grænse for, hvor mange borgere en fast værg kan være værg for. Grænsen er sat til 50, med mulighed for at gå op til 75 i særlige tilfælde.

Vi synes, det er positivt, at der sættes en øvre grænse. Der skal være tid til at opnå et godt kendskab til den enkelte borger og dennes særlige situation og ønsker. Herunder også at være aktiv i forhold til at søge af-

fentlige ydelser, klage over afslag mv. – det bør også være en del af værgers opgave i forhold til at tage vare på borgerens interesser.

50 er dog stadig ret mange, og derfor kan det være hensigtsmæssigt at se på det realistiske heri, når værgens egnethed vurderes af Familieretshuset. Det bør fx vurderes, om den faste værges øvrige forretningsmæssige virke vil gøre det vanskeligt at følge borgerens forhold tilstrækkelig tæt.

Vi vil endelig opfordre til, at man lader sig inspirere af den svenske model for værgemål og fremadrettet bevæger sig i denne retning.

DH foreslår:

- I vurderingen af egnetheden af faste værger skal indgå, om værgeren reelt har tid til at opnå nærmere kendskab til borgeren og kan varetage dennes interesser på en aktiv måde, fx i forhold til offentlige myndigheder.

Evaluering af lovforslaget

DH finder, det vil være hensigtsmæssigt at få kigget på, hvordan ændringerne i lovgivningen viser sig at virke i praksis. Dels hvordan de positive intentioner i forhold til øgede frihedsgrader opleves som indfrie i praksis af borgere, pårørende og værger. Dels om tilrettelæggelsen af tilsyn og kontrol forebygger misbrug i tilstrækkeligt omfang. Dels i hvilket omfang de tilsigtede administrative lettelser viser sig i slå igennem i praksis.

Evalueringen vil være et godt grundlag at vurdere behovet for yderligere skridt på.

DH foreslår:

- Loven med tilhørende ændringer i bekendtgørelse mv. skal evalueres senest 3 år efter ikrafttræden.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen, formand

Justitsministeriet
Sagsnr. 2024-08982

E-mail: procesoginsolvensretskontoret@jm.dk og ceop@jm.dk

Høringssvar vedr. Lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Danske Patienter takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om ændringer i Værgemålsloven. Lovgivningen om værgemål har stor betydning for patienter og pårørende, hvor sygdom eller kognitiv svækkelse medfører behov for bistand til at varetage personlige og økonomiske anliggender. Vi ser derfor med tilfredshed, at der er politisk opmærksomhed på dette område, som længe har haft behov for opdatering.

Danske Patienter mener, at ændringerne i Værgemålsloven overordnet set kan føre til forbedringer for både de værgede, deres pårørende og de myndigheder, der administrerer værgemålene. Vi ser positivt på flere af de foreslåede initiativer, herunder sænkede krav om formuebevarelse og muligheden for sanktion af værger i tilfælde af misbrug.

Selvom det er positivt, at man med lovforslaget sigter mod at nedbringe sagsbehandlingstiden, savner vi et fokus på retssikkerheden for det enkelte menneske i initiativerne. Balancen mellem effektiv sagsbehandling og beskyttelsen af den enkelte bør altid sikres.

Øvre grænse for værgemål

Forslaget om at indføre en øvre grænse for, hvor mange værgemål en enkelt værger kan varetage, er et vigtigt skridt i retning af at sikre, at hvert enkelt værgemål kan forvaltes med den nødvendige omhu og med udgangspunkt i den værgedes ønsker og behov. Vi anbefaler dog, at grænsen sættes lavere end det nuværende forslag for at sikre en forsvarlig varetagelse af værgemålene.

Formueforvaltning og sanktioner

Danske Patienter støtter forslaget om, at en værget personens formue skal anvendes til gavn for vedkommende. Det bør være en selvfølge, men vi anerkender, at en præcisering i loven kan være med til at sikre en korrekt forvaltning.

Dato:
28. februar 2025

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
jk@dankepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Side 1/3

Vi støtter ligeledes indførelsen af sanktioner over for værger, der misbruger deres ansvar, da det er afgørende for borgernes tillid til værgemålssystemet.

Side 2/3

Attestordning

Danske Patienter ser med bekymring på forslaget om en attestordning, da den ikke vurderes at være en tilstrækkelig løsning for de borgere, der har behov for bistand.

Attesten risikerer dels at skabe uklarhed i forhold til eksisterende og mindre omfattende ordninger, som fx generalfuldmagter og fremtidsfuldmagter. Pårørende og patienter oplever i forvejen kompleksitet i disse regler, og tilføjelsen af en attestordning risikerer at øge forvirringen snarere end at skabe en reel løsning.

Samtidig vurderer vi, at omfanget af attesten (herunder de økonomiske dispositioner) er så begrænset, at den ikke vil kunne dække det egentlige behov hos borgeren. Derudover er det problematisk, at der ikke stilles krav om, at borgeren skal høres i beslutningen om oprettelse af en attest, hvilket kan kompromittere retssikkerheden.

I stedet bør der investeres i at styrke Familieretshuset, så sagsbehandlingstiderne for værgemål nedbringes, uden at det går ud over borgernes rettigheder.

Faglige definitioner og sproglig præcision

Vi bemærker, at formuleringen af § 5 bør moderniseres, så den afspejler nutidig faglig terminologi. Vi foreslår følgende formulering: *"... nedsat psykisk funktionsevne, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for nedsat kognitiv svækkelse, herunder svær demens..."*.

Ligeledes anbefaler vi, at betegnelsen "institution" erstattes med "botilbud" eller "plejecenter", hvor det er relevant, så lovtæksten stemmer overens med den terminologi, der anvendes i social- og sundhedsfaglige sammenhænge.

Det bør også defineres mere tydeligt, hvad personlige forhold omfatter. Dette bør beskrives lige så konkret som de økonomiske forhold, herunder med angivelse af, hvilke krav og forventninger, der er til værger.

Indhentning af lægeerklæring og udtalelser

Kravet om, at ansøger skal indhente en lægeerklæring, kan medføre en økonomisk byrde for den pårørende eller den person, der har brug for bistand. Der er eksempler på, at en lægeerklæring kan koste op mod 1800 kr. at anskaffe. Vi anbefaler derfor, at der fastsættes et standardiseret honorar for denne ydelse, hvis forslaget fastholdes.

Vi undrer os over forslaget om, at pårørende skal indhente en udtalelse, hvis borgeren har bopæl på en institution. Dette kan skabe udfordringer

i forhold til personalets tavshedspligt og retssikkerhedsprincipper om videregivelse af personfølsomme oplysninger.

Med venlig hilsen

Side 3/3



Morten Freil
Direktør



Justitsministeriet
ATT: Troels Sten Nielsen

Kornvangen 7B, 6705 Esbjerg Ø

Dato

25. februar 2025

Høringssvar udkast til lov om ændring af værgemålsloven og serviceloven – sagsnr. 2024-08982

Esbjerg Kommune ønsker at Justitsministeriet indsætter hjemmel til at en værge eller en nær pårørende med attest, kan indgå aftale med det botilbud, eller det offentlige plejepersonale i borgerens eget hjem om at de daglige omsorgspersoner i botilbud eller eget hjem, kan overlades midler til borgerens daglige fornødenheder, som eksempel: frisør, fodpleje, lommepenge mv.

På grund af hvidvaskregler og MITID er det blevet en stor daglig udfordring for botilbud mv. at hjælpe borgeren med håndtering af økonomi til daglige fornødenheder. Blandt andet er det ikke længere muligt for personalet at samarbejde med en borgers bank, da ændringer i bankpraksis ikke længere gør det muligt at udstede "plejhjemsfuldmagter" til personalet på botilbud.

Følgende fremgår af værgemålsvejledningen pkt. 6.1 :

Det er altid værgens ansvar at føre et indtægtsregnskab og at indhente behørig dokumentation. Dette gælder også, selv om værgeren har overladt til andre at foretage visse dispositioner over indtægten. Bor personen under værgemål på plejehjem, har værgeren ofte overladt plejehjemmets personale midler til at foretage visse nærmere dispositioner. Personalet må i givet fald sørge for at få bilag på større tøjindkøb, frisør m.v., som skal videregives til værgeren til brug for regnskabsaflæggelsen. Værgeren skal således føre sit indtægtsregnskab på samme måde, uanset hvorledes personen under værgemål bor.

Det er nødvendigt at nære pårørende får muligheden for at overlade midler til nærmere dispositioner, til det personale der har den daglige omsorg for borgeren. Det er også nødvendigt, at det er den nære pårørende, der har det overordnede ansvar for borgerens økonomi. Derfor foreslår Esbjerg Kommune at det indsættes i loven – eller bemærkningerne til loven - at den nære pårørende eller værgeren kan

indgå aftale med de daglige omsorgspersoner om, at der overlades midler fra værger/den nære pårørende til at varetage borgerens personlige fornødenheder.

Ved at bruge ordet "aftale" gives der mulighed for at lave individuelle og konkrete aftaler omkring den enkelte borger. Det kan også aftales, hvordan udgifterne skal dokumenteres og hvordan og hvor ofte der skal laves regnskab for borgeren.

Venlig hilsen

Morten Jensen
Centerchef

Justitsministeriet
Att.: Cecilie Brandt Opstrup



**FINANS
DANMARK**

Finans Danmarks høringssvar til forslag til ændring af værgemålsloven og lov om social service

Resumé

Finans Danmark finder formålet med lovforslaget og den foreslåede erklæringsmodel anerkendelsesværdig, og at det er afgørende at finde en løsning på de meget lange sagsbehandlingsfrister i Familieretshuset.

Vi finder dog, at den foreslåede erklæringsmodel har en række væsentlige udfordringer, herunder at den ikke er operationel for den måde, som bankerne arbejder på. Det er også vores opfattelse, at forslaget ikke afhjælper udfordringerne med Familieretshusets sagsbehandlingstider for udstedelse af værgebeskikkelser, da modellen kun løser en lille del af de udfordringer, en borger kan have i forhold til håndteringen af sin økonomi.

Finans Danmark foreslår i stedet, at erklæringen giver den pårørende en dispositionsfuldmagt (kontofuldmagt) til en specifik angivet indtægtskonto i et pengeinstitut.

Herudover opfordrer vi til, at Justitsministeriet foretager en række præciseringer i relation til en række af de øvrige ændringer af værgemålsloven, ligesom vi opfordrer ministeriet til at tilvejebringe hjemmel i værgemålslovgivningen i relation til plejeforældres rettigheder til eksempelvis at kunne oprette et bankkonti for plejebørn.

Høringssvar

28. februar 2025

Dok: FIDA-300870041-407-v1

Kontakt Anne Aarup Fenger

Høringssvar til forslag til ændring af værgemålsloven og lov om social service

Forslagets § 1, nr. 1 – værgens egnethed

Forslaget stadfæster gældende praksis om, at værger skal være egnede til hvervet. Af lovbemærkningerne fremgår det, at der ikke er tiltænkt en skærpelse i forhold til de kriterier, som værger beskikkes efter i dag.

Finans Danmark er meget enig i, at værger skal være underlagt egnethedskrav, og at reglerne bør tydeliggøre de basale kriterier, en person skal besidde for at blive beskikket som værger. Vi finder i den forbindelse, at det bør være en forudsætning for at bestride hvervet, at værger kan udarbejde et regnskab, kan arbejde digitalt, herunder benytte elektronisk post og netbank. Det bør desuden være en forudsætning, at værger kan kommunikere på dansk, svensk, norsk eller engelsk. Der er således set eksempler på værger, som forvaltningsafdelinger ikke har kunne kommunikere med, og som også har anvendt tolk i kommunikationen med Familieretshuset. Herudover må det være et krav, at værgens egen økonomi er sund.

Vi mener også, at det bør være et egentlig krav, at værger er bosat i Danmark. Det skyldes dels praktiske vanskeligheder, der kan være ved kommunikation med værger pga. tidsforskelle og fremsendelse af fysisk post mv., dels at værgens bopæl i udlandet som minimum begrænser og i nogle tilfælde hindrer investering af den værgedes midler, hvorved den værgede risikerer at blive stillet økonomisk mindre fordelagtigt. Desuden vil en værges bopæl i udlandet vanskeliggøre undersøgelse og efterforskning, hvis der er mistanke om, at værger ikke varetager opgaven tilfredsstillende eller handler ansvarspådragende. Endelig kan banker blive udfordret på sanktionsregulering, såfremt værger befinder sig i sanktionerede lande.

Forslagets § 1, nr. 5 – Erklæring om varetagelse af personlige anliggender m.v. (ny § 17 a)

Generelt

Vi finder, at baggrunden for den foreslåede bestemmelse er anerkendelsesværdig, og at det er afgørende at finde en løsning på de meget lange sagsbehandlingsfrister i Familieretshuset. Vi finder dog, at den foreslåede erklæringsmodel har en række væsentlige udfordringer, herunder at den ikke er operationel for den måde, som banker arbejder på.

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



Det er også vores opfattelse, at forslaget ikke afhjælper udfordringerne med Familieretshusets sagsbehandlingstider for udstedelse af værgesbeskikkelser, da modellen kun løser en lille del af de udfordringer, en borger kan have i forhold til håndteringen af sin økonomi. Vi vurderer det som overvejende sandsynligt, at hovedparten af de personer, der kan omfattes af erklæringsmodellen inden for overskuelig fremtid sættes under værgemål. Familieretshuset får således to sagsforløb på den samme person i stedet for ét. At indføre den skitserede erklæringsmodel vil i vores optik blot sætte en svag borger i et vakuum mellem ingenting og et værgemål med en erklæring, der reelt ikke løser de økonomiske udfordringer, jf. også nedenfor.

Overordnet lægger modellen til grund, at betalinger sker ved personlig henvendelse i en filial (f.eks. forevisning af en attest og aflevering af indbetalingskort). Det svarer ikke til den praktiske virkelighed ude i bankerne, som langt overvejende er digitalt.

Afgrænsningen af, hvilke betalinger, der kan foretages, er upræcis og uhensigtsmæssig – bl.a. pga. antagelsen om manuel ekspedition. Hvis betaling ikke sker fysisk i en bankfilial, kræver det, at den nære pårørende har adgang til den svages netbank og dermed en kontofuldmagt. Banken kan ikke kontrollere en evt. begrænsning af fuldmagten og kan yderligere ikke kontrollere betalingens formål, modtager m.v. Dels fordi oplysningen først er tilgængelig, når betalingen er gennemført, dels fordi lov om betalinger forbyder brug af betalingsoplysninger til andre formål end at ekspedere betalingen.

Attesten vil ikke kunne efterleves af bankerne, da de ikke kan føre den nødvendige kontrol med de begrænsninger, der ønskes lagt i dispositionsadgangen. Det indebærer, at et misbrug fra en erklæringsfuldmagtshaver ikke kan garanteres undgået, og selv om erklæringen måtte rumme en ansvarsfritagelse for bankerne, vil det efter vores opfattelse ikke være ansvarligt at lægge op til en aftale, hvor misbrug vil kunne forekomme, og hvor misbruget – uanset ansvarsfritagelsen for bankerne – vil kunne ske i bankernes systemer. Idet modellen ikke kan efterleves af bankerne, vil forslaget ikke være en reel metode til at nedbringe sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset. Vi opfordrer derfor på det kraftigste til, at Justitsministeriet nøje overvejer de nedenfor anbefalede alternativer.

Anvendelsesområde for erklæringsmodellen

Den foreslåede model er tiltænkt som et alternativ til værgemål, hvor en nær pårørende til en person, der ikke længere er i stand til at varetage sine personlige anliggender og har behov for hjælp til en række betalinger af dispositioner til underhold, kan bistå med at varetage disse dispositioner. Der etableres dermed

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



adgang til at foretage en række dispositioner, uden at skulle afvente en etablering af værgemål.

Efter § 17a indebærer modellen, at en nær pårørende ønsker at påtage sig opgaven. Der stilles krav om en straffeattest, samtykke fra borgeren, eller en lægeerklæring, hvoraf det fremgår at borgeren af helbredsmæssige grunde har brug for hjælp. Af lovforslagets side 47 henvises til bestemmelsens stk. 2, hvorefter ansøgning skal vedlægges en straffeattest samt samtykke. Lovteksten ses imidlertid ikke at indeholde et stk. 2. Desuden fremgår det nederst af side 47, at samtykket eller lægeerklæringen skal angive, at den pågældende har behov for bistand til at varetage personlige anliggender. Det bør efter vores opfattelse også omfatte løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. I den forbindelse bemærkes det, at lovteksten alene anfører "*..at den pågældende af helbredsmæssige grund har behov for bistand til at varetage sine anliggender.*".

Desuden er det en forudsætning for modellen, at der er en nær pårørende, der kan og vil påtage sig opgaven. Henset til antallet af borgere under værgemål, der har brug for en fast værge, så er det vores formodning, at der er en reel risiko for, at en del af netop de svageste borgere ikke vil have en nær pårørende, der kan/vil påtage sig opgaven.

Dispositionsmuligheder

Erklæringen kan på det økonomiske område anvendes til:

- Dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder forstået som betaling af husleje til plejebolig eller botilbud og lignende udgifter, hvor ydelsen leveres af en offentlig myndighed, der ligeledes er modtager af betalingen.
- Sædvanlige økonomiske dispositioner til private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter til f.eks. husleje, el, vand og varme. Ved vurderingen af hvad der er almindelige og ualmindelige udgifter, forudsættes det at indgå, hvad den pågældende (personen omfattet af erklæringen) tidligere har haft af forbrug til tilsvarende formål.

I forhold til sædvanlige økonomiske dispositioner bør det tydeliggøres i bemærkninger, eventuelt i værgemålsbekendtgørelsen, hvilke udgifter der kan henføres under bolig- eller forsyningsudgifter, herunder om det omfatter ydelser på realkreditlån, ejendomsskatter m.v. i forhold til fast ejendom, telefonregninger, tv- og avis-abonnementer, regninger på boligforbedringer og småanskaffelser f.eks. køleskab eller lignende. Desuden bør det præciseres, at det er den nære pårørendes ansvar at vurdere, hvad der er almindelige og ualmindelige udgifter, og at

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



det ikke påhviler banken at forholde sig hertil, når en nær pårørende f.eks. beder banken lægge en betaling ind i kundens netbank.

Det er efter vores opfattelse vigtigt at fokusere på, hvilke dispositioner, der i dag udgør den største udfordring for de pårørende og pengeinstitutterne. Det er ikke betaling af regninger og indbetalingskort, som mange pengeinstitutter formentlig pr. kulance allerede i dag vil kunne hjælpe de pårørende med at betale, uden at der hverken er en fuldmagt eller en værgebeskikkelse. Som Justitsministeriet selv anfører frembyder betaling af en regning, som lyder i kundens navn og som dækker udgifter afholdt i kundens interesse, jo en forsvindende lille risiko for misbrug.

Den store udfordring i dag melder sig derimod, når de pårørende ønsker en friere dispositionsadgang til kundens konto – ikke kun for at kunne betale regninger/indbetalingskort men med henblik på at kunne disponere over kundens konto i bredere forstand.

De udgifter, som erklæringsmodellen giver hjemmel til at betale, er desuden udgifter, der eksisterer og normalt betales automatisk via Betalingsservice eller kortbetaling. Erklæringen giver ikke mulighed for at forpligte borgeren yderligere eller for eksempel indgå en ny aftale om lejlighed eller lignende. De udgifter, som kan betales inden for rammerne af erklæringen, vil derfor typisk ikke være tilstrækkelige til at få borgerens liv til at hænge sammen. Når en borger ikke er i stand til at betale de udgifter, der omfattes af erklæringen, så er borgeren typisk heller ikke i stand til at betale med kort el. MobilePay i en forretning, ligesom borgeren typisk heller ikke er i stand til at håndtere kontanthævninger i en automat for derefter at betale med kontanter i en forretning.

Borgeren vil typisk også have brug for hjælp til f.eks. overførsel af pengegaver til børn, børnebørn m.v. i forbindelse med fødselsdage, dåb, konfirmationer m.v. Hvis borgeren f.eks. har behov for at få et dagligt måltid leveret, kan erklæringen i sin nuværende form næppe udstrækkes til også at omfatte levering af mad fra en kommunal ordning og slet ikke fra en privat leverandør. Borgeren har desuden udgifter til tandlæge, fodpleje, frisør, mad, tøj m.v. Erklæringen giver heller ikke mulighed for at tilknytte adgang for den nære pårørende til netbank, og erklæringsmodtageren kan dermed ikke følge transaktioner, udviklingen i investeringer m.v.

Borgernes behov for hjælp er derfor forventeligt langt mere omfattende end det, som erklæringen kan afhjælpe, og derfor ender borgeren typisk med at komme under værgemål. Erklæringen kan på den helt korte bane forhindre, at borgeren

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



bliver opsagt af sin bolig, ligesom erklæringen kan sikre, at borgeren fortsat har lys, varme og vand, indtil Familieretshuset udsteder en væergebeskikkelse. Hvis erklæringsmodellen er tænkt som et alternativ til værgemål i en situation, hvor borgeren ikke kan udstede en fuldmagt og/eller fremtidsfuldmagt, så er det nødvendigt, at den nære pårørende kan agere i forhold til borgerens fulde økonomi.

Erklæringsmodellen ligner derfor en ikke-løsning. Hvis borgeren kun har brug for hjælp til at betale de udgifter, der er omfattet af erklæringsmodellen, så bør borgeren være i stand til at udstede en fuldmagt og/eller oprette en fremtidsfuldmagt. Med en fuldmagt eller en fremtidsfuldmagt, vil fuldmagtshaver også kunne hjælpe borgeren med at oprette andre produkter i banken, ligesom fuldmagtshaveren vil kunne hjælpe med at vedligeholde borgerens investeringer, se også nedenfor.

Hvis modellen gennemføres, vurderer vi, at der er en betydelig risiko for, at den pårørende kan komme til at overskride sine meget begrænsede beføjelser, uanset om det er tilsigtet eller ej og dermed risikerer sanktioner, herunder bødestraf. Som nævnt tidligere indeholder modellen et vist skønselement i forhold til, hvad den nære pårørende dispositions ret. Desuden er der en overhængende risiko for, at man betragter bankerne som medsvarlige, hvis erklæringsmodtageren overskrider sine beføjelser eller decideret svindler, fordi banken "burde" have grebet ind.

Som nævnt er modellen vanskelig forenelig med den måde, bankerne arbejder på. Enten får den nærtstående adgang til borgerens konto/konti og kan foretage enhver form for betaling eller også skal den nærtstående indlevere fakturaer for hver enkelt betaling, hvilket vil være administrativt tungt for den nærtstående og for pengeinstituttet, ligesom det vil medføre øgede omkostninger, da der vil påløbe gebyrer til pengeinstituttet for betalinger foretaget på baggrund af fakturaer. En sådan løsning går også imod de generelle digitale måder regninger håndteres på i dag.

Uanset om erklæringsmodellen indføres, vil der som vi ser det fortsat være samme behov som hidtil for at henvise pårørende til Familieretshuset med henblik på at søge om et værgemål for kunden. Nedenfor følger Finans Danmarks forslag til en alternativ model.

Tilbagekaldelse

Det følger af lovforslaget, at Familieretshuset kan tilbagekalde attesten, samt at den bortfalder, hvis der senere bliver beskikket en væerge for borgeren. Der er

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



ikke taget højde for, hvordan pengeinstitutter (og andre) kan få viden om, at attesten er tilbagekaldt. I den forbindelse bemærkes det, at pengeinstitutterne ikke altid får besked om, at der bliver beskikket en værge, medmindre værgebeskikkelsen også omfatter fratagelse af den retlige handleevne, hvor værgemålet bliver tinglyst.

Det vil derfor ikke være muligt for pengeinstituttet at vide, at attesten til den nære pårørende er bortfaldet, før den beskikkede værge henvender sig med sin værgebeskikkelse. Vi kan derfor komme til at stå i en situation, hvor en tilbagekaldt attest fortsat anvendes. Det er ydermere uklart, hvem der ifalder ansvar for de betalinger, der måtte være foretaget på baggrund af attesten, efter at tilbagekaldelse eller værgebeskikkelse har fundet sted.

Forslag til alternative modeller

Fuldmagtsmodel

Finans Danmark foreslår i stedet, at erklæringen giver den pårørende en dispositionsfuldmagt (kontofuldmagt) til en specifik angivet indtægtskonto – typisk borgerens NemKonto – i et pengeinstitut. En kontofuldmagt giver adgang til at disponere over kontoens midler og til få udstedt et betalingskort, og man vil som pårørende dermed reelt kunne hjælpe borgeren med betaling af løbende også ikke-faste udgifter, og man vil samtidig have reel hjemmel til at gøre det.

Familieretshuset udsteder, efter samme formkrav og vilkår som skitseret i lovforslaget, en fuldmagt til borgerens konto. Fuldmagten giver fuldmægtigen lov til at foretage ekspeditioner fra kontoen inden for rammene af anvendelse af indtægter i værgemålsloven. Fuldmagten skal indeholde et konkret registrerings- og kontonummer. Derved er bankens opgave og ansvar klart afgrænset. Dette hindrer ikke, at den nære pårørende har en yderligere begrænset bemyndigelse, men en overtrædelse heraf bliver så et rent inter partes forhold mellem den nære pårørende og kunden.

Derudover er det også en nødvendighed, at den nære pårørende har bemyndigelse til at svare for borgeren overfor banken i forhold til oplysninger, som banken kræver besvaret, og som er nødvendige for at banken kan overholde sine forpligtelser i henhold til hvidvaskloven. Det kan f.eks. være påkrævede opdateringer af kundekendskabsdata, borgerens brug af banken mv., da en manglende opdatering vil kunne medføre produkt- og aftalespæringer.

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



Vi foreslår, at det klart fremgår, at pengeinstituttet ikke kan pålægges ansvar i misbrugssituationer. En undtagelse hertil kunne være, hvis der tydeligt og dokumenteret er gjort opmærksom på et misbrug af borgerens midler.

Denne ordning kan benyttes inden for de selvbetjeningsløsninger, der eksisterer i pengeinstitutterne i dag. Samtidig sikrer man sig, at fuldmagtshaveren ikke har adgang til opsparingskonti og værdipapirdepoter.

Forslaget giver dog ikke mulighed for, at et eventuelt budgetunderskud kan dækkes via borgerens opsparing på andre konti, ligesom fuldmagtshaver hverken kan købe eller sælge værdipapirer. Det kunne være en ekstra forudsætning, at der samtidig ansøgte om værgemål eller ikraftsættelse af en eksisterende fremtidsfuldmagt. Modellen skal i øvrigt være underlagt samme tilsyn, som der er lagt op til i den foreslåede erklæringsmodel.

Overførsel til erklæringsmodtagers konto

Som tidligere nævnt for Justitsministeriet kunne man også forestille sig en model, hvor den pårørende via en erklæring og instruks/beslutning fra Familieretshuset og efterfølgende oprettelse af en tilbagevendende betaling fra kundens bank får et månedligt beløb overført til konto i eget pengeinstitut, som den nære pårørende så kan disponere over uden restriktioner til betaling af regninger og øvrige fornødenheder. Det månedlige beløb fastsættes af Familieretshuset i en instruks/beslutning og kunne evt. ske med baggrund i vurdering af et budget, som indleveres af den nære pårørende. Dog vil de pårørende vil have svært ved at danne et budget, når de ikke har adgang til borgerens konti. Det skal desuden påpeges, at beløbsfastsættelsen giver Familieretshuset en ekstra opgave.

Bankens opgave vil også her være afgrænset, ligesom den nære pårørendes ansvar. En overtrædelse heraf vil således være et rent inter partes forhold mellem den nære pårørende og kunden. Det bør klart fremgå, at pengeinstituttet ikke kan pålægges ansvar i misbrugssituationer. En undtagelse hertil kunne være, hvis der tydeligt og dokumenteret er gjort opmærksom på et misbrug af borgerens midler.

Der vil dog i denne model være nogle problemer i forhold til institutternes hvidvaskforpligtelser, herunder at der i et omfang vil ske en sammenblanding af midler.

Som følge heraf finder vi den ovenfor nævnte model med en kontofuldmagt som den model, der kan opfylde det formål, som lovforslaget søger, ligesom det

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



vil kunne understøttes af bankerne, som er en forudsætning for, at modellen er virksom.

Lovforslagets § 1, nr. 9, 10 og 16 – indtægt og formue

I henhold til de nuværende regler kan værgen anvende den værgedes indtægter til gavn for den værgede. Værgens dispositioner er dog begrænset til sædvanlige ekspeditioner, som er en skønsmæssig bestemmelse, der blandt andet tager hensyn til den værgedes konkrete økonomi, livsvilkår og behov samt mere generelle forhold som betalinger, der begunstiger værgen eller nærtstående.

Forslaget ændrer grundlæggende på værgens adgang til at benytte den værgedes midler. Forslaget sidestiller i udgangspunktet forbrug af indtægter og formue ved at ophæve den hidtidige § 39 og flytte reglerne for formueanvendelsen til § 25. Der er dog stadig lagt op til, at der skal være nogle begrænsninger på værgens anvendelse af indtægter og formue, og der lægges i bemærkningerne op til, at dette skal reguleres nærmere på bekendtgørelsesniveau. Vi stiller os til rådighed for en drøftelse af disse rammer, ligesom vi imødeser en opdatering af værgevejledningen i relation til en konkretisering af, hvem der har pligten til at vurdere, at der er tale om særlige dispositioner og dermed, at godkendelse skal indhentes fra Familieretshuset.

Vi anerkender de værgedes behov for en øget likviditet i forhold til de eksisterende regler. Vi anerkender også, at det for mange personer under værgemål ikke er et selvstændigt formål at bevare formuen, og at det ligesom for personer, der ikke er under værgemål, er en konkret og individuel vurdering, der afhænger af personens forhold. Det er vores vurdering, at der er behov for en lempeligere adgang til forbrug af den værgedes formue, dels fordi Familieretshuset og forvaltningsdelingerne bruger tid på ansøgninger om forbrug af helt sædvanlige udgifter dels fordi, det er vores oplevelse, at Familieretshuset oftest imødekommer disse ansøgninger i hvert fald for voksne under værgemål.

De foreslåede lempelser vil lette arbejdet i forvaltningsafdelingerne betydeligt, men det skal slås fast, at der ikke skal være en tilsynspligt for forvaltningsafdelingerne i forbindelse med værgens anvendelse af indtægter og formue. Det angives på side 36, at overholdelse af beløbsgrænser og forbrug til gavn for den, der er under værgemål, er et ansvar, der påhviler værgen. Vi finder, at det bør tydeliggøres yderligere ved at anføre det i selve lovteksten.

Der ses umiddelbart at være tre elementer i forslaget, der tilsammen forekommer at øge risikoen for misbrug væsentligt:

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



- Værgeren kan hæve penge til sig selv til dækning af kørsel, omkostninger og honorar uden myndighedsgodkendelse.
- Formueforbrug bliver muligt uden forudgående tilladelse og tilsyn.
- Værgemålsregnskaber (udenfor forvaltningsafdeling) gennemgås i mindre omfang pga. indførelse af et risikobaseret tilsyn.

Dette medfører efter vores vurdering, at risikoen for misbrug stiger. Selvom værgeren kan ifalde både erstatnings- og strafansvar, kræver det at enten Familieretshuset eller et familiemedlem opdager et misbrug og iværksætter passende tiltag. Derudover vil hverken erstatnings- eller straffesager umiddelbart forhindre, at den enkelte svage borger mister penge, der ellers kunne være brugt til vedkommendes gavn og glæde.

I relation til de udvidede beføjelser for værgerne kunne man overveje at differentiere beføjelserne alt efter om der er tale om faste værger og andre værger. Der er en større tillid til, at faste værger, udpeget af Familieretshuset, har en bedre og mere objektiv tilgang til at kunne vurdere korrekte dispositioner. Familieværger ses oftere at have vanskeligere ved at håndtere/vurdere objektivt – f.eks. grundet interessekonflikter.

Særligt i forhold til anvendelsen af børns midler noterer vi, at der ligesom for voksne ikke er en forudsætning om, at formuen skal bevarer, men at det skal vurderes mere individuelt. I denne vurdering indgår som også i de nugældende regler forældrenes forsørgelsespligt, der lægger begrænsninger på, hvordan særligt barnets formue har måttet anvendes. Vi vil derfor opfordre til, at det i reglerne beskrives nærmere, hvilke udgifter barnet må afholde, og hvilke udgifter, der vil være omfattet af forsørgelsespligten.

Beløb på indtægtskonto

I dag må værgeren have 20.000 kr. eller, hvad der kræves inden for nærmeste fremtid, dvs. beløb der er sat af til konkrete udgifter i nærmeste fremtid, stående på en konto tilhørende den værgede (indtægtskonto). Vi støtter forslaget om at hæve den nuværende beløbsgrænse på 20.000 kr. for indestående på indtægtskontoen væsentligt. Det er vores forventning, at en øget likviditet for de værgede vil reducere antallet af ansøgninger om frigivelse af formue betragteligt særligt ansøgninger, der skyldes budgetunderskud. Færre ansøgninger vil frigive ressourcer i Familieretshuset.

Der fremgår af forslaget, at grænserne forventeligt fastsættes, så en værger kan bruge op til 5 pct. af formuen uden godkendelse, dog minimum 10.0000 kr. og maksimalt 100.000 kr. årligt. Dette dækker en formue op til 2 mio. kr. Det lægges

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



således til grund, at der for så vidt angår formuer under 200.000 kr. må bruges op til 10.000 kr. pr. år, uanset forbruget overstiger 5 pct. Det følger ikke, hvad der gælder for formuer over 2 mio. kr., og vi antager derfor, at 100.000 kr.-grænsen er absolut uanset formuestørrelse.

Øverst på side 36 fremgår det, at for borgere med en formue mellem 200.000 kr. og 2 mio. kr. er det formuen ved udgangen af foregående år, der anvendes til at fastsætte beløbsgrænsen for formueforbrug. Formuleringen omkring de to beløb (200.000 kr. hhv. 2 mio. kr.) giver indtryk af, at det kun er i dette interval, at det er formuen pr. udgangen af det foregående år, der er afgørende. Meningen er formentlig at beskrive, at hvis procentgrænsen i den foreslåede regel (5 pct. af formuen) skal anvendes fremfor den faste grænse (10.000 hhv. 100.000 kr.) skal det beregnes af formuen ved udgangen af foregående år.

Formue er ikke nærmere defineret i forslaget, så det er afgørende at få præciseret, hvad der indgår i beregningen. Vil det således kun være den del af den værgedes formue, der bestyres i forvaltningsafdelingen, eller indgår en evt. pensionsopsparing også i beregningen af formuen. Desuden udestår der klarhed om, hvordan frigivelser for personer, der er sat under værgemål i løbet af året, håndteres. Hvis værgemålet f.eks. er sat i kraft den 1. juli 2025, må der så kun forbruges 2,5 pct. og henholdsvis minimum 5.000 kr. og maksimalt 50.000 kr., eller er procent- og beløbssatser de samme uanset, hvornår på året værgemålet er sat i kraft.

Formueforbruget uden godkendelse forventes under alle omstændigheder at skulle beregnes inden for regnskabsåret og forventes også at være uafhængigt af, om værgemålet flyttes ind i en forvaltningsafdeling inden for et regnskabsår. Det fremgår af bemærkningerne, at forvaltningsafdelingerne ikke skal kontrollere, om grænserne for udbetaling overholdes. Da en værge ikke selv kan hæve af formuen (kapitalkontoen) i forvaltningsafdelingerne, stiller vi os undrende overfor, at forvaltningsafdelingerne ikke har en kontrolopgave i forhold til, om grænserne overskrides. Det kan næppe være hensigten, at forvaltningsafdelingerne skal udbetale fra kapitalkontoen uden at forholde sig til, om formueforbruget ligger inden for grænserne. Dette skal også ses i sammenhæng med at der er lagt op til, at forvaltningsafdelingernes revisionspligt er uændret, nærmere herom nedenfor.

Vi opfordrer til, at det præciseres om/i hvilken udstrækning forvaltningsafdelingerne kan afvise frigivelse af formue. Dette skal ses i lyset af, at forvaltningsafdelingernes eventuelle afslag på at imødekomme værgers anmodning om udbetaling fra formuen vil kunne indbringes for Civilstyrelsen, som i givet fald skal anvende ressourcer på behandling af henvendelser fra værgerne. Endvidere vil

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



yderligere klarhed herom understøtte en ens udmøntning af reglerne i forvaltningsafdelingerne.

Optagelse af gæld

Det fremgår af lovforslaget, at det bør være muligt for værgen at stifte en mindre gæld på op til samlet 10.000 kr. for den, der er under værgemål. Vi finder værgens mulighed for at optage gæld på den værgedes vegne problematisk – og kan derfor ikke støtte dette forslag.

Bestyrelse i en forvaltningsafdeling

I dag skal den værgedes formue indbringes i en forvaltningsafdeling, når den værgedes samlede formue inklusive en eventuel pensionsopsparing og indestående på en indtægtskonto overstiger 75.000 kr. Beløbsgrænsen er i dag reguleret i værgemålsbekendtgørelsens § 33. Som bemærkningerne er formuleret, er det vores opfattelse, at det fremover bliver vanskeligere at afgøre, om den værgedes midler skal bestyres i en forvaltningsafdeling.

Af side 36 i lovforslaget anføres det, at grænsen for indbringelse i en forvaltningsafdeling defineres som: "Beløbsgrænsen i værgemålsbekendtgørelsens § 33, stk. 1 forudsættes i den forbindelse dog hævet til 75.000 kr., udover det beløb, der måtte være indeholdt på en indtægtskonto." Det er således ikke længere den værgedes samlede formue, der afgør, om bestyrelsen skal ske i en forvaltningsafdeling, men værgens beslutning om, hvor stort et beløb, der skal være på indtægtskontoen.

Det betyder, at hvis grænsen for indtægtskontoen hæves fra de nuværende 20.000 kr. til 100.000 kr., vil grænsen for indbringelse i en forvaltningsafdeling reelt være 175.000 kr. Formuleringen i forslaget er ikke operationel for hverken værger, forvaltningsafdelinger eller Familieretshuset. Vi er enige i, at der er grund til at hæve beløbsgrænsen for, hvornår den værgedes midler skal bestyres i en forvaltningsafdeling, og vi opfordrer til, at der fastsættes en egentlig beløbsgrænse eller et andet objektivt kriterie.

Revision

Vi noterer os, at Familieretshusets revisionsforpligtelse ændres til en stikprøvemodel, der senere vil blive beskrevet i bekendtgørelsen. Vi har ingen bemærkninger til, at Familieretshusets revision af værgemålsregnskaber ændres. Det bør specificeres, om denne risikobaserede tilgang også gælder for forvaltningsafdelingernes revision af værgemålsregnskaber. Hvis forvaltningsafdelingernes regnskabsrevision også skal ske på stikprøvebasis, skal kriterierne for stikprøverne specificeres,

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1



da en regnskabsrevision er forbundet med betaling af et revisionshonorar til forvaltningsafdelingen.

Punkt 14: I § 32, stk. 1, 2. pkt. udgår ”, der fastsættes af Familieretshuset,”

Der lægges op til, at værger selv kan overføre sit vederlag fra personen under værgemåls engagement ud fra en ny model for standardiserede takster. Vi foreslår, at modellen giver mulighed for – både i forbindelse med domsafsigelser og almindelige værgemålsiværksættelser – at fastlægge et samlet beløb, der omfatter vederlag, kørsel og kontorhold.

Udover de risici, vi har påpeget ovenfor, mener vi, at det klart bør fremgå, at forvaltningsafdelingerne ikke har ansvar for tilsyn med, at den nye model overholdes af værger.

Korrektur

I de sidste to afsnit på side 39 omtales Statsforvaltningen. Det bør rettelig være Familieretshuset.

-- o --

Høringssvar

28. februar 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-407-v1

Adgang til konti for anbragte børn

Finansrådet (nu Finans Danmark) udsendte i november 2013 en direktionsskrivelse med en ny praksis for udbetaling af lomme-og tøjpenge til anbragte børn. Heraf følger, at udbetaling af kommunale lomme-og tøjpenge sker til plejeforældrenes NemKonto, hvorefter plejeforældrene kan hæve kontanter til plejebarnet. Denne praksis forvaltes imidlertid forskelligt i kommunerne, ligesom den er ude af trit med den generelle stigning i brug af kortbetalinger. Finans Danmark har således drøftet – herunder med KL – om mulighederne for at ændre denne praksis. Det vurderes imidlertid ikke muligt inden for de gældende rammer af værgemålsloven.

Børn og unge under 18 år ikke kan forpligte sig ved retshandler eller råde over deres formue, medmindre andet følger af værgemålslovens § 42. Ved anbringelse af børn og unge foretages der i udgangspunktet ikke en ændring af forældremyndigheden, og plejeforældrene har dermed ikke særlige rettigheder til at disponere på vegne af barnet. Denne ret ligger fortsat hos indehaver af forældremyndigheden. Dette giver i praksis nogle begrænsninger, idet værger/værgerne ofte indtager en begrænset rolle i børnenes hverdag eller ikke er indstillet på at samarbejde herom. De gældende regler i værgemålsloven indebærer, at plejeforældre ikke har tilstrækkelige rettigheder og derfor ikke kan oprette en bankkonto til plejebarnet. De kan heller ikke oprette en konto i eget navn for der-



efter at give fuldmagt til barnet, fordi der er krav om registrering af fuldmagtshaver i bankens system, hvilket som udgangspunkt kræver deltagelse af værger/værgerne, ligesom dette er problematisk, da kontoen alene formelt og ikke reelt tilhører plejeforældrene.

Der bør efter vores opfattelse være mere fleksible muligheder for plejebørns brug af lomme- og tøjpenge, så anbragte børn har mulighed for adgang til egen konto med tilhørende kort og mobil-/netbank.

Vi opfordrer derfor Justitsministeriet til at tilvejebringe hjemmel til i værgemålslovgivningen om plejeforældres rettigheder til eksempelvis at kunne oprette et bankengagement for plejebørn, da det giver plejeforældrene - og i øvrigt også kommunerne - udfordringer, når børnene skal have lomme- og tøjpenge.

Med venlig hilsen

Anne Aarup Fenger

Direkte: 30161136
Mail: afe@fida.dk

Høringssvar

28. februar 2025
Dok. nr.:
FIDA-300870041-407-v1





Justitsministeriet
Cecilie Brandt Opstrup
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høring over udkast til lov om ændring af værgemålsloven og serviceloven - j.nr. 2024- 08982

19. februar 2025

Jeg har modtaget ministeriets mail af 3. februar 2025 med bilag vedrørende høring over udkast til lov om ændring af værgemålsloven og serviceloven (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.).

Dok.nr. 25/00679-2/MVE
Bedes oplyst ved
henvendelse

Af principielle grunde kommenterer ombudsmanden ikke forslag til lovgivning mv., som måtte blive sendt i høring til ombudsmandsinstitutionen, medmindre der er tale om forslag, som berører institutionens egne forhold.

**Folketingets
Ombudsmand**
Gammeltorv 22
1457 København K
33 13 25 12
www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Den aktuelle høring giver mig ikke grundlag for at fravige denne praksis. Jeg foretager mig derfor ikke noget i anledning af ministeriets henvendelse.

Oplysning om telefontid
og mulighed for personlig
henvendelse findes på
ombudsmanden.dk/kontakt

Med venlig hilsen
for ombudsmanden


Mette Vestentoft
Chefkonsulent

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Randers den 28. februar 2025

Deres j.nr. 2024-08982 - Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven m.v.

Foreningen af Faste Værger i Danmark skal herved fremføre følgende bemærkninger til det fremsendte udkast:

Overordnet set finder foreningen, at de fleste ændringsforslag er hensigtsmæssige og relevante.

Foreningen skal i særdeleshed fremhæve forslaget om ændringen af værgemålslovens § 25, stk. 1. Det er vores opfattelse, at den foreslåede formulering vil medføre et styrket fokus på borgernes livskvalitet, hvilket vi fuldt ud tilslutter os.

Foreningen er dog bekymret for, om det samlede forslag i tilstrækkeligt omfang vil bidrage til en nedbringelse af Familieretshusets sagsbehandlingstider, navnlig vedrørende etableringssager, således at disse bringes ned på et acceptabelt niveau for såvel borgerne som samfundet.

Vi skal derfor henstille til, at foreningens forslag om omplacering af etableringsopgaven for demente og senhjerneskadede til kommunerne overvejes med henblik på at effektivisere sagsbehandlingen på dette område. En sådan ændring vil, efter vores opfattelse, kunne medføre betydelige besparelser for kommunerne og samtidig eliminere dobbelt sagsbehandling mellem kommune og stat til gavn for den samlede samfundsøkonomi.

Bemærkninger til de konkrete forslag

§ 1, stk. 1 - "Værgen skal være egnet til at varetage hvervet"

Foreningen kan som udgangspunkt tilslutte sig forslaget om, at en værge skal være egnet til at varetage hvervet. Det ville dog have været ønskeligt, om ministeriet i højere grad havde konkretiseret, hvilken uddannelsesmæssig baggrund eller livserfaring der forudsættes.

Henset til, at forslaget indebærer en øget adgang for værger til at handle på egne vegne uden om Familieretshuset, ville det have været hensigtsmæssigt at opstille et konkretiseret decorumkrav - navnlig for faste værger.

Der bør etableres en ordning hvor Familieretshuset løbende orienteres om sigtelser og strafferetlige afgørelser mod faste værger, samt om værgers forfaldne gæld til det offentlige og private kreditorer. Dette vil kunne bidrage til at reducere risikoen for misbrug - en risiko som Justitsministeren under

41

samråd i Socialudvalget den 8. januar 2025 mente ville stige i lyset af de foreslåede lovændringer, men som ministeren i øvrigt blot syntes at forholde sig nærmest accepterende til.

Der eksisterer allerede en forelæggelses- og indberetningsprocedure i politiets regi vedrørende sigtelser mod advokater, politifolk, sundhedspersonale, journalister, kommunalpolitikere m.v. Det burde derfor ikke være vanskeligt at udvide denne procedure til også at omfatte faste værger.

Det er beklageligt, at ministeren uden videre accepterer en øget risiko for misbrug, uden i lovudkastet - som det mindste - at forsøge at modvirke denne risiko, for eksempel gennem etablering af en ordning som den foreslåede.

Desuden ville det være ønskeligt for at styrke egnetheden, at nye værger forud for første beskikkelse skulle gennemføre et obligatorisk introduktionskursus. Foreningen har tidligere foreslået, at Familieretshuset etablerer et sådant kursus.

Uanset at det ikke direkte vedrører det fremsatte lovforslag, skal foreningen anmode ministeriet om at overveje bevilling af et mindre årligt tilskud til Foreningen af Faste Værger med henblik på at afholde juridiske og socialfaglige kurser for medlemmerne, svarende til den ordning, der kendes fra Landsforeningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark.

§ 1, stk. 2 - "En værge må ikke beskikkes i mere end 50 værgemål. Hvis særlige forhold tilsiger det, kan der ske beskikkelse i op til 75 værgemål."

Foreningen af Faste Værger i Danmark er uenig i, at det tidligere skøn udøvet af Familieretshuset bør erstattes af en generel regel. Vi mener derfor ikke, at loven bør fastsætte en specifik grænse for antallet af værgemål.

I dag har adskillige advokatuddannede og økonomiuddannede valgt at opgive deres almindelige, højt lønnede arbejde for at udøve værgegerningen på fuld tid.

Herudover er der en lang række advokater der har valgt, som et led i deres øvrige advokatarbejde, at udføre værgegerningen som en integreret del af deres øvrige praksis.

Ved 50 værgemål vil en ofte forekommende sammensætning være, at 40 værgemål vedrører økonomiske forhold, mens 10 dækker både personlige og økonomiske forhold. I så fald vil en fast værges vederlag i 2025 udgøre 475.000 kr. Det skal bemærkes, at værgerne ikke modtager feriepenge og heller ikke er omfattet af arbejdsgiverbetalt ulykkesforsikring, pensionsordning eller lignende. Desuden risikerer en værge et erstatningskrav, der langt overstiger, hvad en almindelig lønmodtager risikerer. Alene fraværet af pensionsindbetalinger på 15 % betyder, at et vederlag på 475.000 kr. reelt svarer til 413.000 kr.

Med den foreslåede begrænsning på 50 værgemål vil det i praksis afholde højtuddannede og højtlønnede personer fra at fokusere udelukkende på værgemålsgerningen, da vederlaget ikke vil stå mål med den løn, de giver afkald på.

Det er på mange måder en fordel, at en værge udelukkende beskæftiger sig med værgemål eller integrerer det i sit almindelige arbejde, eksempelvis som advokat.

Den mest åbenlyse fordel ved at have værgemålsgerningen som fuldtidsarbejde eller som en integreret del af sin dagligdagsbeskæftigelse er, at værgerne i højere grad er disponibel for telefonsamtaler, mailbesvarelse og mødeafholdelse inden for almindelig arbejdstid.

42

Værger, der har et andet lønnet arbejde ved siden af, som ikke er integreret med værgemålsarbejdet, vil ofte have sværere ved at varetage værgemålsgerningen inden for almindelig kontortid.

Folketinget bør fremme, at faste værger kan have værgemålsgerningen som et fuldtidsarbejde. Dette opnås ikke ved at fastsætte et vederlag på 475.000 kr. årligt uden samtidig at tilbyde de samme goder, som almindelige lønmodtagere nyder godt af.

Hertil kommer, at udkastet ikke skelner mellem faste værger, der har værgerollen som fuldtidsarbejde eller som en integreret del af deres erhverv (f.eks. advokater, revisorer m.v.), og dem, der har det som et deltidsarbejde ved siden af andet lønnet arbejde uden mulighed for integration.

Familieretshuset har i en rapport fra 20. december 2023 om faste værger for 2022 oplyst, at værger med 50 eller flere værgemål modtager forholdsmæssigt flere påmindelser om besøg. Familieretshuset har dog ikke oplyst om flere sager vedrørende svigt, fejl eller misbrug hos værger med 50 eller flere værgemål, ligesom de ikke har dokumenteret en stigning i klager mod disse værger. Det bemærkes, at Familieretshusets beregninger også omfatter værger med blot 1-2 værgemål.

Uanset hvad baggrunden er for, at enkelte værger ikke har besøgt, de borgere de er værger for, forekommer det uhensigtsmæssigt at opstille en regel for alle værger, om at de maksimalt kan varetage 50 værgemål. Såfremt der er enkelte værger, der ikke varetager sine opgaver med den fornødne omhu, herunder besøge de borgere som de er værger for, så håndteres dette bedst i relation til den enkelte værge, ved fx at begrænse antallet af værgemål for den enkelte værge, hvis altså det manglende besøg er begrundet i antallet af værgemål. Men at indføre en regel for alle værger og dermed afskære alle de professionelle værger, der løfter opgaven på relevantvis, for at have dette som deres primære beskæftigelse, er uhensigtsmæssigt.

Justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1371 viser, at 50 ud af ca. 200 faste værger pr. 1. januar 2022 havde 50 eller flere værgemål. Heraf havde 31 værger under 70 værgemål, mens 19 værger havde 70 eller flere.

Samlet set finder foreningen, at der er en betydelig risiko for, at Justitsministeriets forslag om at begrænse antallet af værgemål til 50 vil afskrække højtuddannede og vellønnede fra at fokusere fuldt ud på værgemålsgerningen. Dette vil være uhensigtsmæssigt.

Hvor mange værgemål en værge kan håndtere, bør afgøres individuelt og konkret. I første omgang bør det bero på værgens egen vurdering, og i anden omgang på tilsynet med værgen, herunder vurderingen af, hvorvidt værgens udøvelse af hvervet giver anledning til bemærkninger, påmindelser eller klager.

Det er foreningens opfattelse, at en isoleret vurdering baseret på antallet af besøg hos borgere under værgemål er en alt for unuanceret måde at bedømme en værges arbejde på. En mere retvisende vurdering bør indbefatte responstid på mails og telefonbeskeder, generel tilgængelighed samt ekspeditionstiden for de opgaver, en værge forventes at udføre.

Det vil ofte være fuldt forsvarligt, at en erfaren værge, der arbejder fuld tid eller næsten fuld tid med værgemål, har 80 værgemål. Omvendt kan det, afhængigt af karakteren og omfanget af andet arbejde, være dybt uforsvarligt, at en værge har 50 værgemål. Der kan ikke opstilles en generel regel herom.

Som advokat, der bliver beskikket i retssager eller udpeget som bobestyrer i dødsboer, er der ej heller nogen bestemt grænse for antallet af sager, den enkelte advokat kan blive beskikket i eller

anmodet om at varetage. Det afhænger af den enkelte⁴³s kapacitet og bygger på tilliden til at den enkelte selv siger fra, hvis vedkommende ikke har kapacitet til at varetage flere sager.

Det forekommer paradoksalt at en værge på et advokatkontor må have 50 værgesager, mens kollegaen på kontoret ved siden af er beskikket som advokat i f.eks. 80-100 retssager herunder sager om forældremyndighed, samvær og bopæl, straffesager og sager om etablering af værgemål.

Det er således vores opfattelse, at der ikke bør opstilles en fast grænse. I stedet bør det afgøres konkret og individuelt hvor mange borger den konkrete værge kan have under værgemål.

Alternativt bør grænsen fastsættes højere, eller vederlaget bør reguleres i opadgående retning, således at også højtuddannede fortsat vil være værger på fuld tid.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name Lasse Hummelhof Frandsen.

Lasse Hummelhof Frandsen
Formand, advokat (H)

Dato: 28-02-2025

Justitsministeriet

Sendt til:

procesoginsolvensretskontoret@jm.dk, ceop@jm.dk

Sagsnr.: 2024-08982

Dok.: 3587710

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Foreningen Svær Autisme fremsender hermed høringssvar på ovenstående lovforslag.

Foreningen Svær Autisme repræsenterer nogle af Danmarks mest sårbare og støttekrævende mennesker. Der er tale om mennesker der måske ikke forstår eget navn, har brug for hjælp til basale selvhjælpsfærdigheder, ofte har nedsat forståelse for fare og for nogens vedkommende ikke kan pege hvor det gør ondt. Borgere som lever hele deres liv på andres nåde. Alle vores medlemmers børn kommer som voksne til at være under en form for værgemål.

Vi er i udgangspunkt positivt indstillet over for lovforslagsændringerne og har derfor kun enkelte kommentarer.

Kommentar til bevarelsen af formue:

Vi mener at det er vigtigt at lovforslaget indeholder et forbehold, der gør det klart, at værger ikke må betale udgifter ud af en formue i de tilfælde, hvor udgifterne i udgangspunkt er dækket af det offentlige, således at der ikke er tale om en glidebane i forhold til at udsatte borger kommer til at betale for ydelser af egen lomme, blot fordi de har en formue.

Det er vigtigt at lovforslaget ikke bliver springbræt for en øget egenbetaling, da det ikke er intentionen med lovforslaget.

Kommentar til at indhentning af information fra andre end hos den nære pårørende:

Hvis der gennem familieretshuset indhentes information hos institutioner, bosteder eller anden tredjepart, bør værge/den nære pårørende informeres om at familieretshuset indhenter oplysninger. Som det står nu, er det uklart om der er oplysningspligt. Det kan skabe uhensigtsmæssige gnidninger og mistro mellem parter i samarbejde med fx et botilbud og pårørende, hvis man ikke ved om der foregår udveksling af information – hvilket i sidste ende ikke gavner borgeren under værgemål.

Mangel i loven – omhandlende værgemål varetaget af pårørende

Vi oplever et stigende antal henvendelser fra pårørende der beretter, at kommuner eller bosteder truer med, eller forsøge at fratage pårørende deres værgemål. Uagtet den endelig beslutning træffes af familieretshuset er dette i sagens natur en nedslidende proces for en pårørende, der også er værge. Som det er i dag, så er der ingen konsekvens for kommuner eller bosteder, der gentagende gange bruger denne slags pression mod en værge. I sager, hvor en borger ikke får den rette hjælp, og hvor en værge påpeger dette, da bør det ikke være en mulighed for en kommune at bruge trussel om fratagelse af værgemål som led i at tildele en borger utilstrækkelig støtte. Bosteder må heller ikke bruge dette, som middel til at forhindre en bekymret værge i at påpege mistrivsel eller utilstrækkelig støtte. Vi mener derfor, at der skal være sanktioner for kommuner eller andre aktører, som tager værgemålssager op eller som truer med det, i tilfælde hvor en værge har legitim bekymring. I så fald bør kommunen eller aktøren for en periode på fx 5 år kunne fratages retten til at vurdere hvorvidt et værgemål skal tages fra en værge eller de bør sættes under et skærpet tilsyn i forhold til vurdering af værgemål i en periode. Det vil adskille vurderinger om tildeling af passende støtte, bekymringer om mistrivsel på et bosted og lign. fra vurderinger om, hvilken værge der kan varetage opgaven bedst for en borger. Særligt kommuner må aldrig kunne spekulere i deres dobbelt-rolle som både henholdsvis leverandør/bevilgende instans i forhold til tilbud og service og henholdsvis vurderende instans i forhold til hvorvidt en værge på passende vis varetager sin opgave.

Med venlig hilsen



Simon Felskov

Formand, Foreningen Svær Autisme

Til Justitsministeriet



Høringssvar vedr. ændring af værgemålsloven og lov om social service

Forsikring & Pension takker for muligheden for at afgive høringsbemærkninger til ændringer i værgemålsloven og lov om social service.

F&P finder det positivt for borgere, der ikke længere er i stand til at varetage deres egne anliggender, at der etableres et alternativ til værgemål, således at nære pårørende kan udpeges til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, som opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.

I den henseende bemærker vi, at betaling af forsikringer, herunder husforsikring, ulykkesforsikring og indboforsikring er udgifter til underhold på linje med lovforslagets anførte forsyningsudgifter, såsom vand, varme og elektricitet.

F&P vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, at nære pårørende med ændringen får adgang til at betale forsikringspræmier af ovenstående art, da det kan have store konsekvenser for en person, som ikke længere er i stand til at varetage sine egne anliggender, hvis tegnede forsikringer ophører som følge af manglende præmiebetaling. F&P bemærker dog, at det er uklart om hjemlen i lovforslaget, som er sendt i høring, er for smal til at nære pårørende kan varetage betaling af de nævnte forsikringer.

26.02.2025

F&P
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
fp@fogp.dk
www.fogp.dk
CVR 11 62 81 84

Lene Zeuthen Vang
Chefkonsulent
lvz@fogp.dk

Sagsnr. GES-2025-00068
DokID 507456

Brancheorganisation
for forsikringsselskaber
og pensionskasser

Justitsministeriet.

Proces- og Insolvens rets kontoret

Sagsbehandler Cecilie Brandt Opstrup

procesoginsolvensretskontoret@jm.dk

ceop@jm.dk

Henvisning til sagsnr. 2024-08982. Dok.: 3587710

Til sagsbehandler Cecilie Brandt Opstrup

d. 24.02.2025.

Kommentarer til udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service.

Jeg deltog med interesse i samråd d. 8.01.2025 med Justitsministeren og Socialministeren vedr. Familieretshusets behandling og behandlingstider i forbindelse med værgemål.

Og har via Høringsportalen fundet den nye lovtekst - henvisning til sagsnr. 2024-08982. Dok.: 3587710 - som er sendt til høring hos diverse organisationer.

Jeg hedder Helle Christensen, og jeg er økonomisk værge for min demente mor på 90 år og har været det siden 2022. Og jeg er enearving.

Jeg har gennemlæst lovtekst til ny lov om værgemål, og jeg har læst den igennem med de erfaringer og udfordringer, jeg står i - i forbindelse med mit værgemål og mit samarbejde med Familieretshuset:

- Ansøgninger om alle udgifter og hvor Familieretshusets sagsbehandlingstider spænder ben for at kunne betale regninger til tiden for min mor
- Ansøgninger om gaver fra båndlagte midler, som der har været kytume for de sidste mange år – med 4 års sagsbehandlingstid, dvs. minus skattemæssig fordel for modtager af gaverne

Overordnet set ser dok. 3587710 rigtigt lovende ud.

Og jeg kan se, at det bliver en lettere opgave for mig at bestride opgaven som økonomisk værge.

Jeg har nedenstående kommentarer til lovteksten: fordele og ulemper - kommentarer til både Justitsministeren, Socialministeren og Skatteministeren.

Og det skal indskydes her, at jeg er ikke jurist – blot økonomisk værge og har herigennem nogle erfaringer og meninger om det at være økonomisk værge.

Yderligere kan jeg oplyse, at min mors formue ligger hos Nodea Forvaltning. Og der er rigelige midler til de ubehandlede ansøgninger, som jeg har liggende hos Familieretshuset – tilsendt Familieretshuset i 2023.

1. Jeg kan læse, at der fremadrettet vil blive etableret en erklæringsordning som erstatning for mange værgemål (side 12). Og som kunne være en erstatning for sådant et værgemål, som det jeg har.
2. Der vil dog være en risikobaseret stikprøvekontrol – fra Familieretshuset (side 26)
3. Jeg kan læse, at holdningen er, at formuen kan bruges, og at det er mindre betænkeligt, når pågældendes alder stiger (side 28) – min mor er 90 år, så her vil det også komme os til gode.
4. At formuen kan bruges så den, der er under værgemål – får glæde og fornøjelse af pengene (side 30) og at pengene kan bringe glæde og trivsel (side 32). Igen en fordel for os.
5. Omtale af sagsbehandlingstid på ansøgninger vedr gaver fra formuen i januar 2025 er på 208 uger. Og der skrives ikke noget om beløbsmæssig grænse her (side 33)
6. Hvis der har været kytume for gaver jvnf. Skattelovgivningen (74.000 kr pr år til eks. børn og børnebørn) – bør denne praksis fortsætte (side 34). Og det har vi haft kytume for de sidste mange år, hvilket Familieretshuset har mistænkeliggjort og betvivlet.
7. Stikprøvekontroller: gælder det både Familieretshuset og Bankernes Forvaltning ? Skal bilag og regnskab opbevares hos Familieretshuset / Bankernes forvaltning eller hos økonomisk værge til den stikprøvekontrol? (side 34)
8. Regnskabsblanket fra Familieretshusets www skal anvendes (side 37)

9. Erklæringsordningen - hvad med alle de værger, der har værgemål p.t. – vil de automatisk overgå til ny ordning ? (side 47), hvilket vil lette min arbejdsbyrde som værge betydeligt og gøre, at jeg ikke skal ulejlige Familieretshuset i samme omfang, som jeg er nødt til p.t.
 10. Familieretshuset= ”Et hvilende tilsyn ” – hvad indebærer dette begreb ? (side 49)
-

Derudover har jeg flg. kommentarer:

Kommunikation fra Familieretshuset til værge:

- Jeg har oplevet en skriftlig kommunikation fra Familieretshuset, hvor jeg som værge som udgangspunkt bliver mistænkeliggjort, på trods af at jeg har understreget i mine ansøgninger, at jeg vil min mor det bedste og har gjort mig meget umage med mit ordvalg til Familieretshuset.

Ved opstart som værge:

Kommunikationsopgradering:

- Et velkomstbrev som forklarer:
 - o Erklæringsordning – hvad indebærer det ?
- Al kommunikation i et sprog og en opsætning, som er til at forstå som pårørende og ”værge”
- Årsregnskabet: hvordan skal det afleveres ? Gode råd og eksempler på opbygning af excel ark fra Familieretshuset, som kan anbefales til det daglige arbejde som ”værge”
- Nyt ord / begreb i stedet for værge – under den nye erklæringsordning

Årsregnskabet:

- Regnskabsforpligtelsen – alle udgifter ? Jeg afleverer p.t. et årsregnskab med 500 posteringer for en ældre dement kvinde på plejehjem – meget omfattende og stort arbejde, og jeg tænker, om det er nødvendigt ? Alle fakturaer skal i dag bogføres, og det bliver til mange på et år. Kunne dette forsimples ?

- Regnskabsblanket fra Familieretshusets www.bør opgraderes, forenkles og være lettere at gå til (mere pædagogisk / logisk)
- Stikprøvekontrollen: kunne regnskabet være en mappe med bilag i nummerorden og datoer, og kun hvis man blev udtaget til stikprøvekontrol, kunne et regnskab udarbejdes ?, som det der kræves idag ? – eks indenfor 1 mdr ? Det ville være et simplere system for værgeren, og den tid der kunne spares , kunne i stedet bruges fysisk sammen med den, som værgemålet dækker.

Gaver:

- At kytume tages med i sagsbehandlingsvurderingen og der lægges vægt på, at fokus er hos den, der er underlagt værgemål – dennes tarv nu og her og ikke fokus på at bevare formuen og når det drejer sig om en 90 årig ældre dement kvinde, så er det uhørt, at sagsbehandlingstiden er over 4 år. Som for min mor.
- Beløbsmæssig grænse: iflg. Skattelovningen: op til 74.000 kr pr. år uden gaveafgift er gældende lovgivning p.t. for alle i Danmark
- Hvad med de ansøgninger på gaver, som er indsendt i 2023 for afgiftsfri gaver for 2024 (som lovgivningsmæssigt er for sent nu), samt for 2025, 2026, 2027, også indsendt i 2023, - hvad med disse gaver hvis Familieretshuset stadig vil arbejde med over 4 års sagsbehandlingstid for sagsbehandling for gaver fra båndlagte midler.
Det er ikke fair, at vi som familie bliver straffet, når vi har handlet retsmæssigt og indsendt ansøgning min. 1 år før deadline.
Og når det er Familieretshuset, der ikke har levet op til deres opgave.
- Dvs. ikke alle er ens for loven – man har ikke de samme rettigheder, når man er under værgemål. Ikke fair og diskriminering synes jeg.
- Kunne man forestille sig en dispensation fra Skatteministerens med angivelse af en kode fra Familieretshuset, som kunne oplyses til "Told og Skat" for de, som er modtagere af gaver op til den beløbsmæssige grænse – p.t. ca. 74.000 kr ?

Nogle af ovennævnte eksempler og forslag er på tværs af ministerierne, så både Justitsministeriet, Socialministeriet samt Skatteministeriet vil være berørt af ovennævnte.

Min konklusion:

Udover de ovenfor anførte tiltag vurderer jeg, at den nye erklæringsordning vil være et anvendeligt alternativ til værgemål i sager som min mors:

- 90 årig dement kvinde, der bor på plejehjem
- Mig som nær pårørende kan modtage en attest - udstedt af Familieretshuset – hvor der gives adgang til at varetage personlige anliggender og foretage løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter.
- Og sagen er meget enkel i vores tilfælde, da jeg er enearving,

Med venlig hilsen

Helle Christensen

Munkebakken 67

4400 Kalundborg

hellec@hellec.dk

16/2/25

HØRINGSSVAR TIL NY VÆRGEMÅLSLOV FRA FAST VÆRGE, HENRIK GRØNNING

Det er med stor glæde at jeg ser frem til en ny værgemålslov og en forhåbentlig smidiggørelse og afbureaukratisering af området, hvilket området i den grad har behov for. Jeg ser frem til de ændringer i loven, der bliver lagt op til, fordi de vil komme de værgede til gode.

Der er dog nogle områder i forhold til de ansatte værgers arbejdsforhold og aflønning, jeg vil henlede opmærksomheden på.

VEDERLAG

Et punkt med store konsekvenser, er de faste værgers afregning, som også er et område med meget store forsinkelser.

Aktuelt har jeg selv 110.660 kr til gode i løbende vederlag, etableringsvederlag og kontorhold vedrørende 11 værgemål. Den ældste sag er fra 30-10-23.

Forklaringen er, at jeg får næsten samtlige af mine værgemål fra Retten. I de værgemål som kommer fra Retten, har Familieretshuset ikke truffet vederlagsafgørelser vedrørende løbende vederlag, som de gør i sagerne som kommer direkte fra Familieretshuset. Det forventes, at jeg starter mit arbejde, når jeg modtager beskikkelsen, og de sager, der kommer fra retten, er de komplicerede, hvor Familieretshuset ikke har kunnet træffe en administrativ afgørelse, så der går tid med at sætte værgemålet i gang, men der følger ikke løn med arbejdet før langt senere. I flere tilfælde har det været langt over et år.

Desværre er der intet sket, selvom jeg har rykket Familieretshuset flere gange telefonisk og skriftligt til medarbejdere og chefen, uden at nogen har fundet det ulejligheden værd at svare. Nu ligger sagen som en klage i Civilstyrelsen, og jeg er begyndt at få løn for nogle af sagerne fra 2023.

Det burde være unødvendigt, at det skal komme så langt, men det har store konsekvenser for min løn, min skattefastsættelse og min pensionering.

Det kræver så lidt arbejde for Familieretshuset at fastsætte vederlaget, fordi værger har indsendt alle de nødvendige dokumenter: skatte- og formueoplysninger, så man kan inden for 5 min se, om den værgede selv skal betale for værgens arbejde, eller om det er Familieretshusets opgave.

Jeg er givetvis ikke den eneste værge med dette problem, for der er sikkert også andre erfarne værgere, der får sager fra retten.

KØRSEL

Med hensyn til kørselsafregning er det inden for de seneste par år blevet et kæmpe arbejde at søge om måske 50 kr. Der skal udfyldes 4 sider elektronisk og indsendes årsopgørelse fra værgede. Alle oplysninger i skemaet har Værgemålskontoret i forvejen: Hvornår værgemålet er startet, årsopgørelsen, aktuel formue, indkomst osv.

Det tager tid for værger og for Værgemålskontoret. Det burde være nok at indsende en almindelig kørselsblanket, som man gør i andre offentlige forvaltninger.

INTRODUKTION TIL ARBEJDET

For os, der bliver ansat i det faste værgekorps, er der et fuldstændigt fravær af introduktion til arbejdet. Vi må forsøge os frem og selv opsøge sparring hos etablerede værger. Der er ikke noget formidlet eller sat i system af Familieretshuset.

Man kan med fordel se, hvordan Foreningen af Bistandsværger har etableret kurser og introduktion til arbejdet.

GOD FORVALTNINGSSKIK

Der mangler en generel optimering af forvaltningsskikken på Værgemålskontoret. Der bør svares på henvendelser, og der bør ses på omgangsformen.

BILAG

Der vedhæftes to sider med sagsbehandlingstider fra november 2024. Disse frister er dd. langt overskredet.

Jeg uddyber gerne mine synspunkter og afklarer spørgsmål.

Venlig hilsen

Henrik Grønning

Tlf 6062 8592

Mail: hg.vaerge@gmail.com

Sydvestvej 4

9400 Nørresundby

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Wilders Plads 8K
1403 København K
Telefon 3269 8888
Direkte 9132 5685
pehj@humanrights.dk
menneskeret.dk

Sendt til procesoginsolvensretskontoret@jm.dk og ceop@jm.dk

Dok. nr. 25/00342-2

27. februar 2025

Høringssvar over udkast til lovforslag om ændring af værgemålsloven og serviceloven (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål mv.)

Justitsministeriet har ved e-mail af 31. januar 2025 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af værgemålsloven og serviceloven (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål mv.).

Instituttet anser det for positivt, at der iværksættes initiativer for at øge borgere under værgemåls indflydelse på eget liv og nedbringe sagsbehandlingstiderne i værgemålssager hos Familieretshuset.

Instituttet har tidligere afdækket, at kravet i værgemålslovens § 25 om bevarelse af formuen opleves som indgribende og begrænsende blandt de berørte borgere, og at der allerede dengang – i 2012 – indimellem var stor frustration over de lange sagsbehandlingstider i statsforvaltningerne (nu Familieretshuset).¹

Retten til rets- og handleevne i FN's handicapkonvention

FN's handicapkonventions artikel 12, stk. 1-2, bestemmer, at personer med handicap har ret til overalt at blive anerkendt som retssubjekter og har rets- og handleevne på lige fod med andre i alle livets forhold.

Nogle personer med handicap kan have behov for støtte til at udøve deres rets- og handleevne. Derfor bestemmer konventionens artikel 12, stk. 3, at myndighederne skal træffe passende foranstaltninger til at give personer med handicap adgang til den støtte, de måtte have behov for til at udøve deres rets- og handleevne.

Dette betegnes princippet om støttet beslutningstagen. Det er på nuværende tidspunkt ikke fuldt gennemført i den danske værgemålslov. Værgemålsloven bygger fortsat på et princip om substitueret beslutningstagen, hvorved forstås, at

værgen i et vist omfang kan træffe beslutninger på vegne af borgeren. Dette udtalte FN's Handicapkomité bekymring over i forbindelse med Danmarks eksamination i efteråret 2024.²

Handicapkonventionens artikel 12, stk. 4, bestemmer videre, at myndighederne skal sikre, at alle foranstaltninger vedrørende udøvelse af rets- og handleevne omfatter passende og effektive beskyttelsesmekanismer til at forebygge misbrug. Disse mekanismer skal blandt andet sikre, at foranstaltninger vedrørende udøvelse af rets- og handleevne respekterer den enkelte persons rettigheder, vilje og præferencer.

Handicapkonventionens artikel 12 varetager således to overordnede formål: Det første er at sikre, at personer med handicap sikres rets- og handleevne på lige fod med andre i alle livets forhold og sikres hjælp til at udøve deres rets- og handleevne, hvis de har behov herfor, frem for at få den frataget. Det andet formål er at sikre, at alle foranstaltninger vedrørende udøvelse af rets- og handleevne er underlagt beskyttelsesmekanismer til at forebygge misbrug.

Behov for effektivt tilsyn med værger

Ministeriet foreslår en række ændringer af værgemålsloven, som sigter til at øge borgernes indflydelse på eget liv og reducere antallet af værgens dispositioner, som kræver Familieretshusets godkendelse.

Således vil værgen fremover kunne foretage følgende dispositioner uden Familieretshusets godkendelse:

- Der kan årligt bruges 5 procent af borgerens formue, dog altid mindst 10.000 kroner og højst 100.000 kroner
- Beløbsgrænsen for indtægtskontoen, som værgen kan foretage sædvanlige dispositioner fra, hæves fra 20.000 kroner til 100.000 kroner
- Værgen kan stifte gæld på op til samlet 10.000 kroner på vegne af borgeren
- Værgen kan yde gaver, forudsat at de ikke er af usædvanlig art eller størrelse

Ved en kommende ændring af værgemålsbekendtgørelsen vil kontrollen med værgernes regnskabsaflæggelse desuden blive omlagt til en risikobaseret stikprøvekontrol – i modsætning til de nuværende regler, hvor samtlige regnskaber revideres,³ hvilket i Familieretshuset har en sagsbehandlingstid på 160 uger.

Instituttet anser det for positivt, at værgen – i samråd med borgeren – vil kunne foretage flere dispositioner uden Familieretshusets godkendelse. Det vil blandt andet give borgeren mulighed for øget indflydelse på eget liv og for at træffe spontane beslutninger.

De lempede krav til Familieretshusets godkendelse vil imidlertid også øge risikoen for værgens misbrug af borgerens midler, da der ikke vil være en løbende kontrol af værgens enkelte dispositioner.

I den forbindelse fremgår det af lovforslaget, at den kommende risikobaserede stikprøvekontrol af regnskaber vil skulle gennemføres på baggrund af erfaringer og oplysninger, som Familieretshuset måtte modtage fra andre myndigheder eller pårørende. Desuden fremgår det, at Familieretshuset som udgangspunkt bør gennemgå regnskaberne i de tilfælde, hvor personen under værgemål eller dennes pårørende henvender sig med oplysninger om, at de ikke har tillid til værgens forvaltning af midlerne (de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2.2).

Tilsynet med værgerne skal – ifølge FN's handicapkonventions artikel 12, stk. 4 – tilrettelægges, så der sikres en passende og effektiv beskyttelse mod misbrug. Der er et åbenlyst behov at styrke tilsynet med værgerne. Tilsynet er på nuværende tidspunkt – ifølge Familieretshuset selv – "helt utilstrækkeligt i forhold til risikoen for uoprettelige økonomiske tab" for borgerne under værgemål, idet "tilsynet kun foretages i helt særlige risikosager og kun med afsæt i gentagne henvendelser."⁴

Tilsynet kan tilrettelægges på forskellig vis. Hvis det vælges at tilrettelægge det på den ovenfor beskrevne måde, er det væsentligt, at størrelsen på stikprøven er så tilpas stor, at samtlige værger gennemgår et tilsyn med et rimeligt interval. Desuden er det væsentligt, at der bliver fuldt hurtigt og grundigt op på samtlige bekymringshenvendelser, uanset om de stammer fra borgeren selv, pårørende, myndigheder eller andre.

Instituttet bemærker desuden, at det – med inspiration fra Foreningen af Faste Værger i Danmarks forslag – kan være relevant at indføre et bredere kvalitetsorienteret tilsyn med faste værger, som kunne have fokus på værgens kendskab til borgerens ønsker og behov.⁵

Instituttet anbefaler derfor:

- At Familieretshusets tilsyn med værger styrkes, så borgerne sikres en passende og effektiv beskyttelse mod misbrug.
- At ministeriet i dialog med relevante handicaporganisationer og aktører afsøger mulighederne for at indføre et kvalitetsorienteret tilsyn med faste værger.

Attestordning kan være et fornuftigt alternativ til værgemål

Instituttet anser det overordnet for positivt, at der indføres en attestordning, hvorved Familieretshuset får mulighed for at udstede en attest, der giver en nær pårørende adgang til at varetage begrænsede personlige og økonomiske anliggender. Attestordningen vil være et enklere alternativ til et værgemål og et mindre indgreb i den pågældende borgers rets- og handleevne.

Instituttet anser det dog for nødvendigt, at det bliver nærmere konkretiseret, hvilke personlige anliggender, som den pårørende vil kunne varetage på borgerens vegne. På nuværende tidspunkt fremgår det kun, at det blandt andet vil kunne være kontakt med de sociale myndigheder om sociale ydelser, indgivelse af klage eller begæring om aktindsigt. Udtrykket "blandt andet" viser, at opregningen ikke er udtømmende, men der er ikke nogen nærmere angivelse i lovforslaget af, hvordan

de personlige anliggender i øvrigt skal afgrænses. Dette bør derfor præciseres for at sikre en klar differentiering i forhold til et værgemål.

Når det gælder den pårørendes dispositioner i forhold til økonomiske anliggender, forholder det sig omvendt: Her fremstår opregningen ganske snæver. Den pårørende vil således alene kunne foretage dispositioner vedrørende sædvanlige betalinger af bolig- og forsyningsudgifter til offentlige myndigheder eller private kreditorer. Hvis borgeren ikke kan administrere disse betalinger selv, kan det vel næppe heller forventes, at de kan administrere løbende, sædvanlige betalinger til for eksempel medicin. Instituttet deler ministeriets opfattelse af, at det er vigtigt, at attestordningen ikke må kunne misbruges, særligt fordi den pårørende vil være underlagt et begrænset tilsyn. Imidlertid bør ordningen heller ikke blive så restriktiv, at den bliver umulig at udnytte i praksis.

Endelig vurderer instituttet, at det er væsentligt at følge op på, hvordan ordningen fungerer i praksis, herunder blandt andet om der er tilfredshed med den hos både borgerne og deres pårørende, om reglerne opleves som klare og forståelige, og om der forekommer misbrug, samt myndighedernes og de private kreditors erfaringer med brugen af attesterne. Hvis det skulle vise sig, at der forekommer misbrug af ordningen, bør spørgsmålet om tilsynet med de pårørende, der varetager attestordningen, genbesøges.

Instituttet anbefaler derfor:

- At ministeriet nærmere præciserer, hvilke personlige anliggender den nære pårørende vil kunne varetage under attestordningen, så der sikres en klar differentiering i forhold til værgemål.
- At ministeriet i dialog med relevante handicaporganisationer og aktører nærmere afklarar, hvilke økonomiske anliggender den nære pårørende bør kunne varetage under attestordningen, så det sikres, at ordningen vil være anvendelig i praksis samtidig med, at den ikke må kunne misbruges.
- At ministeriet evaluerer attestordningen efter nogle år.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2024-08982.

Med venlig hilsen

Peter Kristian Hjaltason
Specialkonsulent

Slutnoter

- ¹ Institut for Menneskerettigheder, Selvbestemmelse og værgemål i Danmark, 2012, side 106-107, tilgængelig her: <https://menneskeret.dk/udgivelser/selvbestemmelse-vaergemaal-danmark>.
- ² FN's Handicapkomité, Concluding observations on the combined second and third periodic reports of Denmark, CRPD/C/DNK/CO/2-3, 8. oktober 2024, afsnit 39-40, tilgængelige her: <https://docs.un.org/en/CRPD/C/DNK/CO/2-3>.
- ³ § 18 i bekendtgørelse nr. 1444 af 13. december 2013 om værgemål som ændret ved bekendtgørelse nr. 246 af 12. marts 2019.
- ⁴ Familieretshuset, Administration af værgemålsområdet, 20. december 2023, side 2, tilgængelig her: <https://www.ft.dk/samling/20231/almudel/REU/bilag/112/index.htm>.
- ⁵ Foreningen af Faste Værger i Danmark, Ny borgernær værgemålslov: Forenklet og fleksibel administration af værgemål, december 2024, side 17-18, tilgængelig her: <https://www.ft.dk/samling/20241/almudel/reu/bilag/116/index.htm>.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. e-mail til procesoginsolvensretskontoret@jm.dk og ceop@jm.dk

Høringssvar fra KL vedr. udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service, jf. sagsnr. 2024-08982

Justitsministeriet har den 31. januar 2025 anmodet KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.). Høringssvaret skal være ministeriet i hænde senest den 28. februar.

Det har ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser af udkastet til lovforslag i henhold til DUT-princippet.

Generelle bemærkninger

KL bakker om intentionen med lovforslaget, som er at lette Familieretshusets administration af området og dermed bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden. Selvom der flere gange indenfor de seneste år er tilført Familieretshuset flere midler, er der fortsat meget lang sagsbehandlingstid på ansøgninger om værgemål, hvilket er til skade for de borgere, der venter på en afgørelse, og påfører kommunerne store unødige omkostninger til ekstra hjælp i venteperioden.

Imidlertid mener KL ikke, at lovforslaget i sin nuværende udformning vil bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden i betydeligt omfang. Kommunerne og KL vurderer, at der i rigtig mange sager stadig vil være et behov for at søge om værgemål, for at den pårørende/værgen kan hjælpe borgeren med bl.a. dennes økonomi i det nødvendige omfang.

Derudover er det særligt på demensområdet væsentligt, at en nær pårørende med en attest udstedt på baggrund af en erklæring får mulighed for at kunne tiltræde en afgørelse om at flytte en borger, som ikke er i stand til at give samtykke fra f.eks. eget hjem til en plejebolig, da det særligt er med henblik på dette, at der i dag søges om værgemål.

KL's generelle bemærkninger uddybes nedenfor.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 8

Øvre grænse for antal værgemål

Det foreslås i lovforslaget at indsætte en ny bestemmelse i værgemålslovens § 11, stk. 2 om, at en værge ikke må beskikkes i mere end 50 værgemål. Dog vil der kunne ske beskikkelse i op til 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at formålet med ændringen er at sikre, at værger har det fornødne kendskab til de personer, som værger har under værgemål.

Det fremgår af den politiske rammeaftale indgået 2. maj 2024 mellem regeringen (SVM) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet, at påtænkte ændringer af reglerne i serviceloven om flytning med værger samtykke afventer gennemførelse af initiativ i det flerårige arbejdsprogram om styrkelse af værgers kendskab til borgere med handicap under værgemål, hvor arbejdet forudsættes færdiggjort, således at de nødvendige regeltilpasninger kan gennemføres i 2025.

KL antager, at udkastet til forslag til lov om ændring af værgemålsloven er en del af det nævnte arbejdsprogram, og ser derfor frem til, at social- og boligministeren fremsætter et lovforslag i Folketinget i 2025 om ændring af reglerne i serviceloven om flytning med værger samtykke.

Erklæringsmodellen

Det foreslås i lovforslaget at indsætte en ny bestemmelse, § 17 a i værgemålsloven. Bestemmelsen vil gøre det muligt for Familieretshuset at udstede en attest, der giver en nær pårørende adgang til at varetage personlige anliggender og løbende økonomiske dispositioner mv. for en borger, der har brug for det, uden værgemålsbeskikkelse. Attesten vil skulle udstedes på baggrund af en erklæring fra en nær pårørende om at ville varetage opgaven.

Adgang til at hjælpe med økonomiske dispositioner

Af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.1. fremgår det, at *"for så vidt angår økonomiske dispositioner får den nære pårørende alene adgang til at foretage sædvanlige dispositioner af løbende karakter til underhold, der betales til en offentlig myndighed, eksempelvis betaling af plejehjemsplads, eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, såsom et alment boligselskab eller et forsyningselskab"*.

Det fremgår desuden, at *"den nære pårørende også [bør] have adgang til f.eks. at tilmelde og framelde faste, løbende betalinger til betalingsservice"*.

KL vurderer, at det er en for snæver adgang, som den pårørende gives, for at attesten på det økonomiske område er fuldt ud brugbar. De fleste borgere med eksempelvis demens, som har behov for at en pårørende hjælper dem, har generelt behov for hjælp til økonomi, svarende til det, som en almindelig bankfuldmagt giver. Når borgeren ikke kan oprette en almindelig bankfuldmagt, så er det vigtigt, at den foreslåede attest kan det samme.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 8

Borgerne har behov for hjælp til at betale andre typer af udgifter til underhold, end dem som opkræves af eksempelvis plejecentre, botilbud, almene boligselskaber og forsyningsselskaber. Det kan eksempelvis være udgifter til valgfri ydelser i forbindelse med ophold på et botilbud/plejecenter, som for eksempel kostordning og tøjvask.

Derudover er det også udgifter til fødevarer, livsvigtig receptpligtig medicin, frisør, tandlægeregninger, fodterapeuter, tøj og sko, husholdnings- og hygiejneartikler mv., som ikke opkræves af en offentlig myndighed.

Der kan også være behov for en aftale om, at en væрге overfører midler i form af lomme penge til et botilbud eller et plejecenter, når en borger ikke selv er i stand til at administrere kontanter eller hævekort. Det er alle udgifter, som er meget væsentlige for borgerens dagligdag, samt generelle sundhed og livskvalitet.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.1., at økonomiske dispositioner som falder uden for attestens formål, kræver et værgemål. Dette vil betyde, at der i mange sager fortsat vil være behov for et værgemål, for at borgeren kan få hjælp til at kunne varetage alle sine nødvendige økonomiske interesser og behov.

På denne baggrund vurderer KL, at erklæringsmodellen vil få et begrænset anvendelsesområde i praksis, og dermed vil løsningen ikke bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden for værgemålsansøgninger, da mange borgere fortsat vil have behov for et værgemål med deraf følgende ansøgningstryk.

KL anbefaler derfor, at erklæringsmodellen ændres, så den giver mulighed for, at en nær pårørende med attesten får mulighed for at hjælpe en borger med flere typer af udgifter til underhold, jf. ovenstående.

En løsning kan være at etablere en bemyndigelsesbestemmelse for justitsministeren til at fastsætte rammerne for, hvad attesten kan anvendes til. På den måde kan rammerne justeres løbende i takt med samfundsudviklingen og de praktiske udfordringer, der med tiden viser sig.

Vedr. samtykke eller lægelig udtalelse

Det fremgår af lovforslaget, at en attest på baggrund af en erklæring til en nær pårørende kan udstedes, såfremt den person, som har behov for bistand, kan give samtykke hertil. Hvis borger ikke kan dette, skal en lægeerklæring danne grundlaget, hvor behovet for bistand er betinget af helbredsmæssige grunde.

Først og fremmest vurderes det ikke, at en erklæringsmodel er nødvendig, hvis borger kan give et samtykke. Hvis en borger kan give samtykke til den foreslåede attest, vil personen også kunne give samtykke ved almindelig fuldmagt, herunder også bankfuldmagt, til de pårørende.

Dernæst vil personen med sandsynlighed også være i stand til at få lavet en fremtidsfuldmagt, som vil gælde, hvis borger på et tidspunkt ikke længere kan varetage egne interesser. Derfor anses den foreslåede mulighed for unødvendig, da der allerede findes muligheder herfor i dag.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 8

I de situationer, hvor borger ikke er i stand til at give samtykke, er KL enig i, at det er relevant at attesten udstedes på baggrund af bl.a. en lægefaglig vurdering.

KL foreslår, at det i lovforslaget sikres, at der er lovhjemmel til at lægen må udtale sig/videregive sin lægefaglige vurdering til ansøgeren, der i langt de fleste tilfælde er pårørende. Det samme gør sig gældende, når der skal indhentes en erklæring fra en institution.

Hvis ikke ovenstående er muligt, vil det være umuligt for ansøger (den nære pårørende) at indhente lægeerklæringen og en evt. erklæring fra en institution, som det foreskrives i lovforslaget, og det vil derfor de facto gøre sagsbehandlingstiden længere.

På fremtidsfuldmagtsområdet har en kommune oplevet i enkelte tilfælde, at de pårørende har svært ved at få egen læge eller en læge i sygehusregi til at udfylde en lægeerklæring. Når borger er tilknyttet læger fra begge områder, kan det opleves, at de sender sagen frem og tilbage mellem hinanden.

Derfor vil det være en fordel, hvis det lovgivningsmæssigt præciseres, hvem der har pligten til at afgive de lægelige oplysninger til brug for attesten, således at de pårørende ikke skal bruge tid på at tale med flere læger, og ender med at opgive processen, når det er de ansøgende pårørendes ansvar at indhente de nødvendige lægelige oplysninger.

Det kan overvejes at målgruppevurderingen i forhold til erklæringsmodellen ensrettes med reglerne i sundhedslovens § 18 vedr. behandling af patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke. Det vil gøre det lettere for lægerne at lave vurderingen, da det er den vurdering, de ellers anvender.

Hvis borger modsætter sig

Det indgår aktuelt ikke i lovforslaget, at der skal tages stilling til, om en borger protesterer mod, at en nær pårørende på baggrund af en erklæring får udstedt en attest til at hjælpe borgeren.

Det fremgår af værgemålslovens § 13, stk. 2 og stk. 3, at det er domstolene, der træffer afgørelser om værgemål, hvis den person, der begæres sat under værgemål, protesterer mod det. Samme betragtning gør sig gældende i lov om fremtidsfuldmagter, hvor det fremgår af § 4, stk. 2, at en anmodning om aktualisering af en fremtidsfuldmagt ikke kan behandles, hvis fuldmagtsgiver udtaler sig imod anmodningen.

Selvom attesten i udkastet til lovforslag har et begrænset anvendelsesområde for de økonomiske forhold, må det anses for en svækkelse af borgerens retssikkerhed, hvis der i forbindelse med udstedelse af attesten ikke gives en grundigere behandling af sagen, hvis borger modsætter sig.

Af hensyn til borgerens retssikkerhed foreslår KL derfor, at der i lovforslaget medtages regler om, hvordan sagsbehandlingen skal foregå, hvis

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 8

borgeren protesterer mod, at en nær pårørende på baggrund af en erklæring ansøger om en attest til at kunne hjælpe borgeren.

Borgere uden netværk

Det er vigtigt at være opmærksom på, at nogle borgere ikke har et netværk og nære pårørende, som Familieretshuset vil kunne udstede en attest til. Det er derfor væsentligt at holde sig for øje, at erklæringsmodellen ikke kan bruges ift. denne gruppe.

Det er vigtigt, at der; for borgere uden nære pårørende; også fremover er en mulighed for, at de kan få hjælp til at få varetaget deres anliggender, herunder gennem et værgemål.

Sagsoplysning

Det foreslås i lovforslaget at ændre affattelsen af værgemålslovens § 18. Det foreslås, at den person, der ansøger om værgemål eller fratagelse af den retlige handleevne skal indhente en lægeerklæring og en udtalelse, hvis den person, der skal tildeles et værgemål, har bopæl på en institution. Begge dele skal sendes ind sammen med ansøgningen. Formålet er at lette Familieretshusets og retternes sagsbehandling.

Det fremgår desuden af forslaget til den nye § 18, at retten eller Familieretshuset kan indhente lægeerklæring eller yderligere oplysninger om helbredstilstanden, hvis det er nødvendigt. Af lovbemærkningerne fremgår det, at det kan være relevant, hvis ansøgeren ikke kan fremskaffe en lægeerklæring.

Det fremgår ikke af lovbemærkningerne, om dette også omfatter situationer, hvor ansøgeren og den person, der har brug for et værgemål, ikke har råd til at betale for at få udarbejdet en lægeerklæring. Det anbefales, at det præciseres i lovbemærkningerne, om en sådan situation er omfattet af bestemmelsen, og/eller hvad der gælder i en sådan situation.

Familieretshusets stikprøvekontrol med regnskaber

Det fremgår af lovbemærkningerne at Familieretshuset som udgangspunkt bør gennemgå regnskaberne i de tilfælde, hvor personen under værgemål eller dennes pårørende retter henvendelse med oplysninger om, at de ikke har tillid til værgens forvaltning af midlerne.

KL anbefaler, at det tilføjes, at en gennemgang af regnskaberne også kan være relevant, når det er andre end personen under værgemål eller dennes pårørende, der retter henvendelse. Det kan f.eks. være medarbejdere fra det bosted eller plejecenter, hvor personen under værgemål bor.

Afbeskikkelse

Af lovforslaget fremgår det, at det foreslås at indsætte en bestemmelse i værgemålslovens § 12, stk. 3 om, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værger.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, § 1, nr. 3 er det beskrevet, at justitsministeren med bemyndigelsen bl.a. vil kunne fastsætte betingelser om, at der vil kunne ske afbeskikkelse af en værge og

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 8

beskikkelse af en ny ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål, herunder hvis der ønskes en pårørende indsat som værge, men en fast værge modsætter sig dette.

KL foreslår, at teksten (afslutningen af sidste sætning) justeres, så der blot står "...herunder hvis der ønskes en anden person indsat som værge, men den nuværende værge modsætter sig dette".

Afbeskikkelse og beskikkelse af en ny værge kan også være relevant i situationer, hvor det er en pårørende, der er indsat som værge for personen under værgemål. Der kan derfor være situationer, hvor det kan være relevant at beskikke en ny værge (enten en anden pårørende eller en fast værge), og den aktuelle værge, der er pårørende, modsætter sig dette.

Ændringer af regler om magtanvendelse i serviceloven

Det foreslås i lovforslaget at give en nær pårørende med en attest samme rettigheder som værger og fremtidsfuldmægtige i forbindelse med magtanvendelsesreglerne om tryghedsskabende velfærdsteknologi, jf. servicelovens § 136 e. KL bakker op om dette.

Sager om flytning uden samtykke for demente

Lovforslaget indeholder imidlertid ikke forslag om at ændre på reglerne i servicelovens § 136 f, som handler om muligheden for at flytte personer med demens, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til flytningen. Denne gruppe borgere vil derfor også fremover have behov for at få beskikket en værge eller at have givet en fremtidsfuldmagt i tide for at kunne få hjælp til at flytte til f.eks. et plejecenter.

Det skyldes, at en afgørelse om flytning uden samtykke efter servicelovens § 136 f kræver at afgørelsen tiltrædes af enten en værge, Familieretshuset har beskikket, eller tiltrædes af fremtidsfuldmægtigen for personer, der har oprettet en fremtidsfuldmagt, der omfatter dette forhold, og som er sat i kraft.

Det hjælper således ikke denne borgergruppe, at en pårørende med en attest kan få mulighed for at betale for borgerens husleje, el, vand og varme, hvis borgeren i udgangspunktet ikke kan flyttes hen til det plejecenter, som huslejen mv. skal betales til, uden en værge eller en fremtidsfuldmægtig.

Hvis borger ikke kan give samtykke til at flytte, er erklæringsmodellen således fuldstændig ubrugbar, og den vil derfor ikke kunne gavne, der hvor det vurderes, at den vil kunne skabe den største gevinst.

De aktuelle regler betyder f.eks., at mange borgere, som ikke kan være derhjemme, tilbydes et aflastningsophold i den plejebolig, som er tiltænkt, at borgeren kan flytte ind i på sigt. Borgeren kan i perioden ikke få flyttet adressen til plejecenteret, og derfor kan borgeren eksempelvis ikke få til-delt den faste plejehjemsleje.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 8

Derudover kan deres egen bolig ikke opsiges, hvis det er lejebolig, eller sælges hvis det er ejerbolig. Borgeren har i perioden udgifter til både aflastningsopholdet og deres egen bolig, hvilket for nogen borgere samlet set kan give en øget økonomisk udgift, når der er udgifter begge steder.

De pårørende, eksempelvis ægtefæller, kan heller ikke komme videre, og indrette sig efter det nye liv, ved eksempelvis at finde en mindre bolig, når nu borgeren skal flytte i plejebolig.

Dertil kommer, at kommunerne lider et huslejetab, når der reserveres boliger til borgere, som afventer værgemål.

Vi anser det som ekstremt problematisk og en stor mangel i lovforslaget, at nære pårørende med en attest ikke generelt sidestilles med fremtidsfuldmægtige og værger i reglerne i servicelovens § 131, stk. 2, nr. 5 og stk. 4, samt § 136 f.

KL vurderer, at det er nødvendigt at ændre lovforslaget på dette punkt, hvis denne borgergruppe skal kunne hjælpes tilstrækkeligt. Hvis lovforslaget ikke ændres, vurderer KL, at lovforslaget ikke vil medføre en nedgang i sager om etablering af værgemål, og dermed vil målet om nedbringelse af sagsbehandlingstider ikke kunne opnås.

KL foreslår derfor, at nære pårørende med attest skrives ind som en relevant beslutningspart i servicelovens § 131, stk. 2, nr. 5 og stk. 4 samt § 136 f, på niveau med en værge eller fremtidsfuldmægtig, svarende til de ændringer, det foreslås at gennemføre i servicelovens § 136 e.

Besikkelse af værge i sager om flytning uden samtykke – generelt

Efter servicelovens § 129 kan kommunen indstille til Familieretshuset at træffe afgørelse om, at en person, der modsætter sig flytning eller mangler evnen til at give informeret samtykke hertil, skal optages i et bestemt botilbud jf. forskellige love.

Tilsvarende kan kommunen efter §129a indstille til Familieretshuset at træffe afgørelse om, at en person med en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der modsætter sig flytning, eller som mangler evnen til at give informeret samtykke heri, i særlige tilfælde skal udskrives fra sit botilbud og optages i et bestemt botilbud efter servicelovens § 108.

Med vedtagelsen af lovforslaget L 188 om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om opkrævning af underholdsbidrag blev der gennemført ændringer af servicelovens §§ 131, stk. 4 og 131a, stk. 3. Reglerne vedrører Familieretshusets sagsbehandling, når en kommune indstiller til flytning efter §§ 129-129a.

Reglerne jf. den tidligere § 131, stk. 1 og 4 var følgende:

- *Stk. 1.* Familieretshuset træffer afgørelse om optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter servicelovens § 129 (...) efter indstilling fra kommunalbestyrelsen. Familieretshusets afgørelse skal træffes *senest 2 uger efter* modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 8

- Stk. 4. Har den pågældende ikke allerede en værge, skal kommunalbestyrelsen, *når* der indstilles til flytning, anmode Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

De nye regler i § 131, stk. 4 er følgende:

- Stk. 4. Har den pågældende ikke en værge eller fremtidsfuldmægtig, hvis kompetence omfatter beslutninger efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen anmode Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven. Familieretshuset skal have truffet afgørelse om værgebesikkelse, *inden kommunalbestyrelsen indstiller efter § 129.*

En tilsvarende bestemmelse er sat ind i servicelovens § 131a, som gælder for flytninger efter servicelovens § 129a.

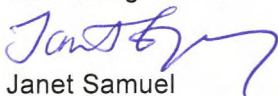
Bestemmelsen om, at der skal der være truffet afgørelse om besikkelse af en værge, inden en kommune kan indsende en indstilling om flytning af en borger betyder konkret, at en borger, som har et meget påtrængende behov for at blive flyttet til et botilbud eller en plejebolig, ikke kan få behandlet sin sag inden 14 dage. I stedet kan borgeren komme til at vente mere end to år på et passende tilbud.

Vi kan ikke se i lovbemærkningerne til L 188, at det har været en bevidst politisk prioritering og beslutning, at sagsbehandlingstiden i sager om flytning uden samtykke efter servicelovens §§ 129 og 129a skulle forlænges drastisk.

KL vurderer, at der er tale om en lovgivningsmæssig uhensigtsmæssighed, som har store personlige konsekvenser for de berørte borgere og deres pårørende og for kommunernes muligheder for at yde den rette indsats til borgerne. Med den aktuelle affattelse af § 131, stk. 4 har lovgiver i praksis udhulet 14-dagesfristen i § 131, stk. 1.

KL foreslår, at § 131, stk. 4 ændres tilbage, så reglerne igen bliver, som de var forud for vedtagelsen af L 188. Tilsvarende bør § 131a, stk. 3 ændres tilbage, eller ændres til en bestemmelse, der svarer til reglen i den tidligere § 131, stk. 4, hvilket vil give mening, da målgruppen for § 129a er ændret med L 188.

Med venlig hilsen



Janet Samuel

Dato: 27. februar 2025

Sags ID: SAG-2025-00537
Dok. ID: 3544716

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 8

Til

26. februar 2025

Justitsministeriet

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Sendt til: procesoginsolvensrets-konto-ret@jm.dk og ceop@jm.dk

Sag nummer: 2024-08982

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Kommunale Velfærdschefer har følgende bemærkninger til forslag til Lov om ændring af værgemålsloven og Lov om social service:

Som udgangspunkt ser vi positivt på tiltag, der kan nedbringe sagsbehandlingstiden for værgemålssager i Familieretshuset. Hvor meget tiltagene vil påvirke sagsbehandlingstiden, kan være svært for os at vurdere.

Når kommunerne søger om værgemål for borgere, skyldes det som hovedregel, at 1) borgeren har ingen pårørende, 2) pårørende ønsker ikke at påtage sig ansvaret, og 3) pårørende findes ikke egnede eller der er konflikter. Det betyder, at et tiltag, hvor nære pårørende kan få en attest, ikke vil gælde for de mange sager, som kommunerne indbringer, om end det vil have en positiv afledt effekt hvis sagsbehandlingstiden generelt nedsættes. Man bør være opmærksom på, at der kan være en mulig forskelsbehandling, idet borgere uden pårørende ikke vil have samme mulighed for at opnå hurtigere hjælp med attest, selvom behovet kan være lige så stort.

Vedrørende sagens oplysning, hvor det forslås, at dokumentation (lægeerklæring og udtalelse fra plejehjem/botilbud) skal indhentes af ansøger fremover, skal man være opmærksom på, at dette vil pålægge kommunerne yderligere sagsbehandling og udgifter, i sager hvor kommunen er ansøger.

Vedrørende ændring af serviceloven, er vi ikke umiddelbart stødt på udfordringer omkring §136 om velfærdsteknologi og lang sagsbehandlingstid for værgemål. Kommunernes største udfordringer er lang sagsbehandlingstid ved servicelovens § 129 stk. 1, jf. § 131 stk. 4 og § 136 f, der vedrører flytning af borgere. Lang sagsbehandlingstid for værgemål påvirker både driftsmæssigt og økonomisk.

For så vidt ændring af reglerne om formueforvaltning, har vi ingen bemærkninger.

Mvh

Jakob Bigum Lundberg

Formand, Kommunale Velfærdschefer

Justitsministeriet
Sendt via e-mail til
procesoginsolvensretskontoret@jm.dk og ceop@jm.dk
Sagsnr. 2024-08982

Dato 28. februar 2025

Navn Thomas Gruber

Høringssvar vedr. forslag til Lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Lev fremsender hermed høringssvar på ovenstående udkast til lovforslag.

Generelle kommentarer

Målgrupper med behov for bistand hele livet

Mennesker med udviklingshandicap, som er Levs målgruppe, er blandt andet kendetegnet ved meget stor variation i forhold til behovet for hjælp i hverdagen. Nogle klarer sig med lidt støtte fra en hjemmevejleder nogle få timer om ugen, mens andre har behov for omfattende, og nogle gange kompleks, indsats og hjælp hele døgnet. For langt flestes vedkommende er der dog tale om et behov for hjælp gennem hele livet.

Behovet for bistand til personlige og økonomiske anliggender er ligeledes kendetegnet ved en betydelig variation. Nogle kan klare kommunikation med myndigheder mv., samt diverse økonomiske forhold, på egen hånd eller med relativ beskeden bistand og vejledning fra hjemmevejleder, personale i deres bo- eller dagtilbud, eller fra pårørende. Andre har behov for meget omfattende bistand, herunder i form af et værgemål. Den tiltagende digitalisering af det danske samfund, har i væsentligt omfang øget behovet for denne type bistand, hvilket blandt andet kan ses i den markante stigning i antallet af indstiftede værgemål.

I relation til nærværende lovforslag er det helt afgørende at være opmærksom på, at der således findes en relativt stor gruppe borgere, som modsat de fleste ældre, har behov for bistand – og nogle gange meget omfattende bistand – gennem en hel

voksentilværelse. Og som derfor heller ikke har mulighed for at bruge alternative løsninger som fx. fremtidsfuldmagter.

Dette livslange behov indebærer, at der er særlig grund til at yde bistanden med maksimal involvering af den enkelte borger i hans eller hendes egne forhold, herunder såvel økonomiske som personlige forhold. Dette princip er afspejlet i FNs Handicapkonvention under betegnelsen 'støttet beslutningstagen'. Lev opfordrer generelt til, at der fra Justitsministeriet og Familieretshuset side gøres en ekstra indsats for at sikre alle værgers kendskab til dette princip i forbindelse med deres varetagelse af hvervet.

Overordnet vurdering

Lev er overordnet positiv over for lovforslaget, idet borgere og pårørende i vores målgruppe i meget høj grad oplever de problematiske konsekvenser af sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset. Vi vurderer, at flere af elementerne i lovforslaget vil bidrage til at nedbringe disse sagsbehandlingstider samtidigt med, at det i et vist omfang vil øge borgere under værgemåls mulighed for forbrug af egne midler på linje med alle andre borgere.

Bortset fra nogle afgrænsede forbehold over for den valgte model i lovforslaget vurderer vi ligeledes, at der fremadrettet fortsat vil være den nødvendige beskyttelse, som er formålet med værgemål.

Specifikke kommentarer

Erklæring om varetagelse af personlige anliggender

I forslaget lægges der op til etablering af en helt ny attestordning, hvor Familieretshuset kan udstede en attest, der giver nære pårørende adgang til at varetage personlige og økonomiske anliggender for en borger, der har behov for bistand i den forbindelse.

Attestordningen er markant forenkling, og vil som udgangspunkt være en fordel for mange borgere i Levs målgruppe og for de pårørende, som ønsker at påtage sig opgaven med at bistå i forbindelse med håndteringen af personlige og økonomiske anliggender.

Vi har dog to væsentlige indvendinger, som vi mener bør overvejes nøje.

Afgrænsningen af dispositioner

For det første mener vi, at afgrænsning af hvilke økonomiske dispositioner, der kan foretages inden for rammerne af erklæringsmodellen, er meget snæver. Det fremgår således, at der alene er tale om *"dispositioner til underhold, der betales til offentlige myndigheder"* samt *"sædvanlige økonomiske dispositioner til private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter (...) til eksempelvis husleje, el, vand og varme."*

Denne afgrænsning efterlader, så vidt vi kan vurdere, en endog meget stor mængde helt nødvendige dispositioner, som erklæringshaveren ikke kan bistå borgeren med. Det drejer sig eksempelvis om betaling af abonnementer (streaming, telefon mv.), medicin, forsikringer, kontingenter til fritidsinteresser mv. Udgifter som må betegnes som helt sædvanlige og som er helt afgørende for borgerens muligheder og livskvalitet.

Med den snævre afgrænsning af dispositionsmulighederne forudser vi, at erklæringsordningen kun i beskedent omfang vil imødekomme borgernes behov for bistand. Og vi opfordrer derfor ministeriet til at overveje en væsentlig udvidelse af dispositionsmulighederne. Udgangspunktet bør i den forbindelse være, at almindelige udgifter til underhold og livsførelse er omfattet af erklæringshaverens dispositionsmuligheder.

Det fremgår af forslaget, at den meget snævre afgrænsning af dispositionsmulighederne er begrundet i beskyttelseshensyn og risikoen for snyd.

Vi anerkender denne balance mellem dispositionsmuligheder og behov for beskyttelse. Men vi foreslår dels, at balancen justeres i retning af udvidede dispositionsmuligheder dels, at der indføres en tilsynsordning i forhold til erklæringsholdere, som ikke kun er "hvilede" og reaktiv, således som der er lagt op til i lovudkastet. (uddybes senere).

Erklæringsholderens bistand til varettagelse af personlige anliggender er i forslaget beskrevet som blandt andet at omfatte *"kontakt med de sociale myndigheder om sociale ydelser, indgivelse af klage eller begæring om aktindsigt."* Denne afgrænsning er meget bred, og bør efter Levs opfattelse præciseres. I den forbindelse er det vigtigt, at den nære pårørende med en erklæring også gives kompetence til at bistå borgeren med at ansøge om sociale ydelser, herunder eksempelvis boligstøtte og hjælp efter Serviceloven mv.

Tilsynet med pårørende med en erklæring

Det fremgår af lovforslaget, at der alene vil være tale om et hvilende og reaktivt tilsyn med nære pårørendes varetagelse af opgaverne omfattet af den udstedte attest. Dette finder vi ikke betryggende.

Vi anerkender, at tilsynet bør være mere ekstensivt end for værger. Men et tilsyn, som alene er baseret på, at Familieretshuset modtager henvendelser, eller på anden vis får oplysninger, der kan give anledning til opfølgning, finder vi meget vidtgående.

I den forbindelse henviser vi til dette høringssvars indledende understregning af, at en stor gruppe voksne med udviklingshandicap har behov for bistand til økonomiske og personlige anliggender en hel voksentilværelse. En udstedt erklæring kan således i mange tilfælde være gældende i adskillige årtier uden, at der er nogen form for tilsyn med varetagelsen af forpligtelserne efter erklæringen.

Vi skal desuden understrege, at mange i denne målgruppe ikke har forudsætninger for på egen hånd at rette henvendelse til Familieretshuset om eventuelle problematiske forhold eller utilfredshed med den pårørendes varetagelse af disposition efter erklæringen. Mange vil desuden heller ikke have andre i sit netværk, som vil kunne foretage sådanne henvendelser.

På den baggrund foreslår Lev, at det reaktive tilsyn med pårørende med en erklæring, også får karakter af et aktivt og tilbagevendende tilsyn. Et sådan tilsyn kan have en eksempelvis have en frekvens på 4-5 år, hvilket både vil indebære beskedne administrative belastninger af Familieretshuset og af de pårørende. Supplerende kan der gives mulighed for et stikprøvebaseret tilsyn med erklæringsholderne.

Egnethed

Det fremgår af forslaget, at der foretages en tydeliggørelse af, at den beskikkede værge skal være egnet til at varetage hvervet. Her lægges der alene vægt på om *"om værgeren er i stand til at varetage den værgedes økonomiske anliggender"*.

Vi finder, at fokus på egnethed i forhold til de økonomiske anliggender er for snæver, og vi foreslår, at der også sker en tydeliggørelse af værgens egnethed i forhold til varetagelse af personlige anliggender.

Det bør således også lægges til grund for vurderingen af en værges egnethed, at værgeren er i stand til – og vil prioritere – at bistå borgeren i relation til forskellige personlige anliggender, herunder

behovet for sociale ydelser og andre forhold af afgørende betydning for borgerens livskvalitet og muligheder.

Øvre grænse for antal beskikkede værgemål

Det foreslås, at en værge ikke må beskikkes mere end 50 værgemål, dog at der som undtagelse kan beskikkes 75 værgemål, hvis særlige forhold tilsiger det.

Lev er positive over for fastsættelsen af en øvre grænse for antal værgemål, og vi anerkender, at grænsen ikke kan sættes for lavt i forhold til muligheden for at rekruttere det nødvendige antal faste (professionelle) værger.

Vi mener imidlertid, at 50 værgemål under visse omstændigheder er et meget højt – og for højt – antal. Vi foreslår derfor, at der i lovforslaget indføres skærpede krav til værger med et højt antal værgemål (fx over 25). I forbindelse med Familieretshusets egnethedsvurdering og i forbindelse med det løbende tilsyn, bør der efter Levs opfattelse således foretages en samlet vurdering af om det høje antal værgemål er foreneligt med værgens eventuelle andre aktiviteter, herunder fx drift af advokatvirksomhed eller lignende.

En sådan vurdering af værgens egnethed vil understøtte, at værger med et højt antal værgemål, rent faktisk har realistiske muligheder for at prioritere tilstrækkelig tid og opmærksomhed til de borgere, som den pågældende er værge for.

Sådanne vurderinger bør tillægges ekstra vægt i situationer, hvor der undtagelsesvis beskikkes mere end 50 værgemål til samme værge. Desuden bør beskikkelsen af flere end 50 værgemål, så vidt muligt, have midlertidig karakter.

Afbeskikkelse af værge

Lev vil gerne udtrykke vores tilfredshed med, at Justitsministeriet vil forbedre muligheden for at udskifte en værge – uagtet at værgeren ikke har tilsidesat sine forpligtelser. Sigtet er at tydeliggøre, at afbeskikkelsen af en værge og beskikkelse af en ny kan ske "*... ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål*"

Herved øges den værgedes indflydelse på, hvem der yder bistand i forbindelse med økonomiske eller personlige forhold, hvilket er helt centralt. Vi lægger desuden vægt på, at muligheden for at skifte fra en fast værge til en pårørende værge indebærer, at borgeren kan nedbringe sine omkostninger betragteligt.

I mange tilfælde udgør borgerens betaling af vederlag til en fast værge op imod en 8-10% af borgerens årsindkomst, hvilket er ekstremt højt set i forhold til en indkomst, som i langt de fleste tilfælde kun udgøres af en førtidspension.

I lyset af, at store dele af målgruppen ikke har forudsætninger for på egen hånd at rette henvendelse til Familieretshuset, bør det tydeliggøres, at også pårørende kan rette henvendelse og bede om, at de selv eller en anden pårørende udpeges som værge.

Selvom vi således bifalder de forbedrede muligheder for at skifte værge, finder vi det imidlertid helt afgørende, at disse muligheder ikke kan misbruges af kommunale myndigheder i de forskellige konfliktsituationer, som kan opstå mellem en kommune og en borgers værge.

Lev har desværre kendskab til adskillige situationer, hvor kommuner – direkte eller indirekte – truer pårørende-værger med at anmode Familieretshuset om udpegning af en ny værge/forfatte den pårørende værgemål. Anledningen til kommunernes trusler er typisk, at pårørende-værger klager over kommunale sociale afgørelser over for den værgede, modsætter sig en kommunes ønske om at flytte den værgede til et andet botilbud eller lignende. Vi har kendskab til, at det i flere tilfælde ikke blot er trusler, men at kommunen har taget konkrete skridt og anmodet Familieretshuset om udskiftning af værgeren.

Denne problematiske myndighedsadfærd bør forebygges, hvorfor vi vil opfordre Justitsministeriet til at tydeliggøre i udformningen af de nye regler, at hensigten er at give mulighed for at skifte fra fast værge til pårørende-værge – ikke omvendt.

Forbrug af formue

Det fremgår, at der med forslaget ændres på det gældende krav i værgemålsloven om, at formuen skal bevares. En ændring som *”kan højne trivslen hos personer, der er under værgemål, da værgeren ikke skal afvente Familieretshusets godkendelse af formueforbrug, men forbruget kan ske, når behovet er der. Det skal derfor i højere grad være op til værgeren at vurdere, hvordan formuen anvendes til gavn for den, der er under værgemål”*

Lev er meget enige i denne ændring, samt de positive effekter det kan få for borgere med et værgemål. Vi er ligeledes positive over for de ændrede grænser for de beløb som værgeren i samarbejde med den værgede kan råde over uden Familieretshusets godkendelse.

Vi opfordrer i den forbindelse til, at der ydes værger en tydelig rådgivning om, hvad disse ændrede rammer indebærer, herunder fortolkningen af hvad, der kan anses for at være til gavn for den værgede.

Værgers egen fastsættelse af vederlag

Lev er skeptiske over for, at fastsættelsen af vederlag, samt særligt udbetalingen af beløb til dækning af kontorholdsudgifter (som begge betales af den værgede), fremadrettet ikke vil være omfattet af godkendelse fra Familieretshuset.

Særligt værgens udbetaling af standardbeløbet på 2.000,- årligt til kontorhold til sig selv, finder vi bør være omfattet af en tydeligere regulering og af et eller andet niveau af godkendelse fra Familieretshuset. Værger med op imod 50 værgemål bør således som udgangspunkt ikke kunne udbetale samlet 100.000 kr. til sig selv betalt af de værgede, medmindre der foreligger dokumentation for udgifterne samt, at det er godkendt af Familieretshuset.

Lev ønsker desuden, at påpege, at en del borgere pålægges at betale relativt høje værgehonorarer i forbindelse ad hoc værgemål relateret til en flytning uden samtykke efter Serviceloven. Vi finder det både urimeligt og betænkeligt, at borgere i målgruppen, påføres høje udgifter, der i de fleste tilfælde er en konsekvens af beslutninger hos en kommunal myndighed, eksempelvis i forbindelse med nedlæggelse af et botilbud, omstruktureringer i kommunen mv.

Vi opfordrer derfor til, at reglerne ændres således, at udgifter til ad hoc værgemål i disse situationer, altid afholdes af kommune.

Afsluttende kommentarer

Mange voksne med udviklingshandicap befinder sig i en ekstraordinær sårbar retssikkerhedssituation, ikke mindst på det sociale område.

Kombinationen af at være helt afhængig af hjælp og ydelser fra kommunen og samtidigt have ingen eller meget svage forudsætninger for selv at ansøge om hjælp, klage over afgørelser mv., fører til, at borgeren befinder sig i en meget skrøbelig situation. Denne situation er skærpet markant over det seneste årti, hvor man på social- og handicapområdet har kunnet iagttage en udvikling, hvor langt flere borgere føler sig nødsaget til at klage over kommunale sociale afgørelser, og hvor omgørelsesprocenterne i Ankestyrelsen ligger på op imod 50%.

Det siger sig selv, at borgere, som ikke selv har forudsætninger for at ansøge om den nødvendige hjælp hos kommunen eller for at påklage en kommunal afgørelse, har krav på bistand for at opnå retssikkerhed på linje med andre borgere. Pårørende-værger opfylder i mange tilfælde dette behov, men særligt blandt faste værger er det Levs erfaring, at det er endog meget sjældent, at værger ansøger om den nødvendige hjælp eller påklager en kommunal afgørelse på vegne af (eller i samarbejde med) den værgede.

Lev opfordrer derfor til, at lovgivningen skærper værgers forpligtelser til at beskytte den værgedes rettigheder i forhold til kommunale sociale afgørelser. Det bør således tydeliggøres, at værger er forpligtede til at påse, hvorvidt der træffes sociale afgørelser om den værgede, og om disse afgørelser bør påklages til Ankestyrelsen.

Med venlig hilsen



Anni Sørensen

Landsformand

Justitsministeriet
Proces- og Insolvensretskontoret
procesoginsolvensretskontoret@jm.dk ,
ceop@jm.dk

+45 55 47 43 98 Telefon
+45 55 46 82 53 Direkte
forvaltning@nordea.com Mail

Der henvises til Sagsnr.: 2024-08982

Høring over forslag til ændring af Værgemålsloven og Lov om social service

Nordea Forvaltning har modtaget Justitsministeriets høring af 31. januar 2025 over forslag til ændring af Værgemålsloven og Lov om social service.

Nordea Forvaltning afgiver høringssvar via Finans Danmark og kan henvise til deres høringssvar.

Venlig hilsen

Nikolaj Krohn-Rasmussen
Chefjurist, Nordea Forvaltning

København den 28. februar 2025

Høringssvar til udkast til forslag til ændring af værgemålsloven (sagsnr. 2024-08982)

Med vores høringssvar vil vi gerne henlede opmærksomheden på utilsigtede konsekvenser for værgemålsområdet:

Generelt hilser vi ændringerne i udkastet til ny værgemålslov med glæde og de vil med sikkerhed gavne borgere under værgemål og alle andre, der er med til at varetage deres interesser.

Vi er dog bekymret over forslaget om at fastsætte grænsen på 50 for hvor mange værgemål en værge må have.

Forslaget begrundes med det helt rimelige ønske at ”sikre, at værgen har det fornødne kendskab til de personer, som værgen har under værgemål”, som er en forudsætning for at gøre det bedst muligt for personer under værgemål.

Men er begrænsningen af antallet af værgemål overhovedet det rigtige redskab til at sikre dette? Eller kan det tværtimod forringe værgemålsordning til ugunst for personer under værgemål?

Men først et andet spørgsmål: er 50 værgemål mange mennesker at have kendskab til?

Lad os sammenligne med andre hverv med borgernær kontakt:

1. Skolelærere – 50 elever svarer til knap to klasser
2. Kommunale sagsbehandlere er ofte sagsbehandlere for 90-100 borgere
3. Praktiserende læger har i gennemsnit over 1.600 patienter, og alligevel føler vi os i alt overvejende grad set, når vi går til lægen

- en øvre grænse på 50 værgemål synes at være meget lavt sat – en værge kan i lighed med f.eks. en læge, ansætte en assistent til varetagelse af visse opgaver, hvis der skulle være behov.

I øvrigt anslår Familieretshuset, at værgen bruger 1,5-2 timer om måneden på et økonomisk værgemål (som er langt de fleste), dvs. 75 til 100 timer ved 50 værgemål, hvilket er en del under gennemsnitlige arbejdstid i Danmark.

Konsekvenserne af forslaget

1. det gennemsnitlige antal værgemål for den faste værge vil ligge væsentlig lavere end udkastets 50, da antal værgemål løbende falde pga. dødsfald mv. og der ikke er en forpligtelse for Familieretshuset til løbende at følge op på dette. Det gennemsnitlige antal værgemål over et år kommer snarere til at ligge på 40 til 45.
2. det vil ikke længere være muligt at fungere som fast værge som fuldtidsbeskæftigelse, en frygt vi deler med Familieretshuset. *(Der henvises til bemærkninger til lovforslaget afs. 2.1.2.3. p. 15-16 med Familieretshusets anbefalinger fra rapporten i 2023)*

Har det nogen betydning for det enkelte værgemål? Ja, helt bestemt

3. En fuldtidsbeskæftiget værge er let at komme i kontakt med, fordi vedkommende arbejder samtidig med at f.eks. kommuner, leverandører, flyttefolk, håndværkere, læger og bosteder/plejehjem o.a. Hvilket giver kort ekspeditionstid.

Justitsministeriet**Proces- og Insolvensretskontoret**

4. Ved deltidsværgearbejde vil kommunikationen ofte være mailbaseret, da det vil være vanskeligt at kontakte værger pr. telefon i almindelig arbejdstid. Konsekvensen er længere ekspeditionstid til ugunst for den værgede.
5. Fuldtidsbeskæftigelse som fast værge, giver de nødvendige kompetencer, rutiner og et stort netværk til at varetage hvervet.
6. en fuldtidsværge kan let tilpasse besøg og deltagelse i møder på tidspunkter, hvor den værgede kan deltage.

I lighed med Familieretshuset frygter vi, at forslaget om en øvre grænse på 50 værgemål vil udhule værgemålsordningen.

Den vil gå ud over kvaliteten og medfører mangel på kvalificerede værger, som vil betyde væsentlige forringelser til ugunst for personer under værgemål, hvilket er imod intentionen i lovforslaget.

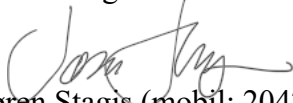
Forslag:

Vi skal derfor henstille, at det overvejes, om ikke det er hensigtsmæssigt, at den hidtidige praksis, hvor Familieretshuset tildeler værgemål efter en konkret vurdering fortsættes, at den foreslåede øvre grænse sættes væsentlig højere eller at fast værge som primær beskæftigelse følger undtagelsen i lovforslagets § 11, stk. 2 og derefter kan beskikkes i op til 75 værgemål.

At kende sine værgemål er ikke et spørgsmål om antal, men om indstilling til det at være værge.

Lovforslaget giver ikke anledning til yderligere bemærkninger vi synes det er rigtig godt.

Med venlig hilsen



Søren Stagis (mobil: 20422602, mail: stagis@forvandling.nu)

Fuldtidsbeskæftigede fast værge og medlem af FFVD

Justitsministeriet
ATT: Proces- og Insolvensrets kontoret

27. februar 2025

Udbetaling Danmarks høringssvar af 27. februar 2025 vedrørende udkast til lov om ændring af værgemålsloven og serviceloven

Justitsministeriet har den 31. januar 2025 sendt udkast til lov om ændring af værgemålsloven og serviceloven.

Udbetaling Danmark har følgende bemærkninger til lov om ændring af værgemålsloven og serviceloven.

Udbetaling Danmark oplever, at der er borgere, der ikke kan varetage deres egne sager hos Udbetaling Danmark, og på grund af svær demens, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred ikke er i stand til at afgive en fuldmagt, der giver mulighed for, at borgerne kan få hjælp af en anden person i kontakten med Udbetaling Danmark. Disse borgere stilles i en svær situation i perioden indtil et værgemål er etableret, idet Udbetaling Danmark lovgivningsmæssigt er forpligtet til alene at korrespondere med borger. Udbetaling Danmark ser således positivt på ændringsforslaget om en attest til nærtstående, idet attestens foreslås udstedt umiddelbart efter modtagelsen af ansøgningen, hvilket anslås at ville nedbringe førnævnte periode markant.

Udbetaling Danmark ser et behov for at få præciseret enkelte forhold vedrørende omfanget af attesten. Dette skyldes blandt andet vigtigheden i korrekt håndtering af borgernes sager hos Udbetaling Danmark, men også på grund af, at Udbetaling Danmark, som følge af databeskyttelsesretlige regler har en meget stram praksis for, hvem der kan få adgang til at modtage og afgive oplysninger i borgernes sager hos Udbetaling Danmark.

Kan attestindehaveren udstede fuldmagter til 3. mand på vegne af personen underlagt attesten?

Udbetaling Danmark forstår reglerne for værgemål sådan, at værgen er konkret udvalgt og vurderet egnet til at varetage de relevante behov for personen under værgemål. Udbetaling Danmark opfatter derfor værgemålet som værgens personlige hverv.

På trods at dette oplever Udbetaling Danmark at modtage fuldmagter, der er underskrevet af værgen, som giver en 3. mand ret til at være fuldmagtshaver på vegne af personen under værgemål. Eksempelvis at værgen har givet fuldmagt til 3. mand til at varetage borgers pensionssag hos Udbetaling Danmark.

Dette kan indebære en risiko for, at en person, som ikke lever op til egnethedskriterierne i værgemålsreglerne, alligevel kan få fuldmagt, og hvor 3. mandens dispositioner derigennem kan risikere

at have negativ og forpligtende betydning for borgerens sag, herunder borgers økonomiske forhold. Såfremt det er muligt at give fuldmagt til en 3. mand vedrørende borgers sag, kan det gøre værgemålet illusorisk.

Udbetaling Danmark finder derfor behov for at få præciseret, om attesten til den nærtstående giver attestindehaveren beføjelser til at udstede fuldmagter til 3. parter på vegne af personen omfattet af attesten, og i bekræftende fald, kunne det med fordel præciseres i hvilket omfang, der kan udstedes fuldmagter.

Udbetaling Danmark lægger til grund at præciseringen ligeledes gælder for værgemål.

Annullerer en attest til nærtstående eventuelle tidligere udstedte fuldmagter?

Udbetaling Danmark fortolker reglerne om værgemål sådan, at hvis en borger sættes under værgemål, så ophører tidligere fuldmagter, som måtte være oprettet hos Udbetaling Danmark. Dette baseres blandt andet på reglerne for fremtidsfuldmagter, hvor en fremtidsfuldmagt ophører, hvis fuldmagtsgiver kommer under værgemål, medmindre værgemålet angår bestemte forhold, som ikke er omfattet af fremtidsfuldmagten.

Udbetaling Danmark finder behov for at få præciseret om udstedelse af en attest til nærtstående ophæver tidligere udstedte fuldmagter, eksempelvis Digitaliseringsstyrelsens fuldmagtsløsning "Digital Fuldmagt", eller om disse først skal tilbagekaldes af attestindehaveren.

Udbetaling Danmark vil i øvrigt gå ud fra at samme regler gør sig gældende for værgemål.

Myndigheders handlemuligheder indtil attest eller værgemål er etableret

Udbetaling Danmark oplever, at svage borgere, der ikke er under værgemål eller har en partsrepræsentant, kan risikere at møde udfordringer i forhold til deres sag hos Udbetaling Danmark. Mange af Udbetaling Danmarks ydelser er afhængige af en ansøgning fra borger samt supplerende oplysninger til beregning af ydelsens størrelse. Ydelsen kan tidligst ydes fra ansøgningstidspunktet, og det kan i værste tilfælde resultere i et afslag, såfremt borger ikke fremsender de relevante oplysninger til beregning af ydelsen.

Enkelte borgere, unge som ældre, kan på grund af svær demens, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred ikke selv ansøge, underskrive eller afgive oplysninger til brug for beregningen. Samtidig kan de grundet deres tilstand ikke afgive en fuldmagt, da det er en forudsætning for at afgive en fuldmagt, at fuldmagtsgiver er ved sine sansers fulde brug på tidspunktet for underskriften af fuldmagten.

Ved manglende fuldmagt kan Udbetaling Danmark ikke godtage ansøgninger fra andre end borger selv, ligesom vi ikke kan give oplysninger til eller modtage oplysninger fra andre end borger selv. Borger kan derfor ende med at stå i en situation, hvor borger ikke kan ansøge om en ydelse, eller kan ende med at få en lavere udbetaling, hvis borger ikke kan afgive nødvendige oplysninger.

Udbetaling Danmark oplever, at dette forsøges afhjulpet ved, at andre underskriver en fuldmagt i eget navn, men med borger som fuldmagtsgiver, eller blot underskriver sig som vitterlighedsvidner, men uden at borger selv underskriver. Det er dog Udbetaling Danmarks fortolkning af aftaleloven, at det alene er borger selv, der kan afgive en fuldmagt, og således hverken borgers ægtefælle, børn eller kommunen, der

kan forpligte borger igennem en fuldmagt, som denne ikke selv er fornuftsmæssig i stand til at afgive.

Med de aktuelle sagsbehandlingstider i forhold til iværksættelse af værgemål, og for den sags skyld også fremtidsfuldmagter, sætter det borgerne i alvorlige dilemmaer, som Udbetaling Danmark forventer delvist afhjulpet af forslaget om en attest. Det er dog under forudsætning af, at sagsbehandlingstiden på udstedelse af en attest bliver ganske kort.

Udbetaling Danmark skal derfor henstille til, at der tænkes en mellemløsning ind i processen, hvor der tages stilling til, hvordan myndigheder skal håndtere den mellemliggende periode, indtil det formelle er på plads, så det ikke risikeres, at borgerne står uden forsørgelsesgrundlag i en periode.

Vestre Landsret Præsidenten



Justitsministeriet
Proces- og Insolvensretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

28. februar 2025

J.nr.: 25/03681-2

Sendt pr. mail til jm@jm.dk

Sagsbehandler: Lars B Olesen

Justitsministeriet har ved brev af 31. januar 2025 (sagsnr. 2024-08982) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten kan tilslutte sig Østre Landsrets høringssvar af 28. februar 2025.

Med venlig hilsen

Jens Røn

Justitsministeriet
procesoginsolvensretskontoret@jm.dk
cc: ceop@jm.dk

28. februar 2025

Ældre Sagen
Snorresgade 17-19
2300 København S

Tlf. 33 96 86 86
www.aeldresagen.dk
aeldresagen@aeldresagen.dk

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar om ovenstående lovforslag.

Overordnet set er det yderst hensigtsmæssigt at indføre initiativer til nedbringelse af de meget lange sagsbehandlingstider i Familieretshuset. Det er dog tvivlsomt, om de foreslåede ændringer i tilstrækkelig grad kan medvirke til at nedbringe sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet i nævneværdig grad. Ældre Sagen har derfor en række forslag til ændring af det foreliggende udkast til lovforslag.

Ordlyd om "institutioner" er forældet og bør ændres (værgemålsloven § 18, stk. 2)

Ældre Sagen er forundret over lovforslagets forældede terminologi, hvor boliger i botilbud og plejehjem omtales som "institutioner". Ældre Sagen skal henlede opmærksomheden på, at disse boligtyper i dag i vid udstrækning er beboerens egen lejebolig med lejekontrakt og de rettigheder, som følger heraf. Vi skal også bemærke, at institutionsbegrebet blev ophævet i 1998 i forbindelse med, at daværende bistandslov blev erstattet af serviceloven. Det betyder, at bolig og serviceydelse i dag er adskilt, og at boligen anses for at være eget hjem, uanset boligform. Vi henleder i denne forbindelse også opmærksomheden på, at FN's Handicapkomite i august 2024 har udtalt betydelig kritik af Danmarks håndtering af handicap-området. Herunder har Handicapkomiteen fastslået, at Danmark bør indføre strategier for afinstitutionisering. Ældre Sagen mener, at den forældede brug af ordet "institution" i lovforslaget er medvirkende til at fastholde en institutions-præget tankegang om mennesker, der har brug for omfattende hjælp i hverdagen. Dette ordvalg bør derfor efter vores opfattelse som minimum ændres i den nye affattelse af værgemålslovens § 18, stk. 2 således, at ordet "institution" udgår af bestemmelsens ordlyd.

Simpel kategori og attest kan muligvis lette adgangen til at varetage nære pårørendes forhold (værgemålsloven ny § 17a)

Det er som udgangspunkt en god idé at gøre det lettere at varetage nære pårørendes forhold. Det er også positivt, at lovforslaget lægger op til hurtigt

sagsbehandling ved ansøgning om attesten. Der er imidlertid uklarheder i lovforslaget om muligheden for at udstede en attest.

For det første er det uklart, hvordan denne type værgemål skal fungere i praksis i forhold til adgang til pågældendes bankforretninger. Betyder det, at personen med attest får adgang til pågældendes konti? Eller er det banken, der skal vurdere, om en betaling falder ind under attesten?

Det fremgår af lovforslaget, at attesten omfatter ”løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig eller forsyningsudgifter”. Det fremgår imidlertid ikke, hvordan den pårørende med attesten skal afholde andre udgifter som fx udgifter til transport, medicin, telefon, internet, forsikringer m.v. Er betaling af sådanne udgifter dermed ikke omfattet af attesten? Hvordan mener ministeriet, at sådanne øvrige betalinger skal foregå?

Det er desuden samlet set vores opfattelse, at mulighederne i attesten som lovforslaget fremstår, er indskrænkede, og at det dermed formentlig i de fleste tilfælde vil blive nødvendigt, at der oprettes et værgemål under alle omstændigheder.

For det andet er det uklart, hvad hensigten er med, at den, der har behov for bistand, skal/kan samtykke. Dette er ikke uddybet nærmere i bemærkningerne. At attesten kan udstedes på grundlag af vedkommendes samtykke, vil efter Ældre Sagens opfattelse nok udgøre undtagelsen i praksis, på samme måde som det i forhold til fremtidsfuldmagter er undtagelsen, at fremtidsfuldmagtsgiver selv anmoder om at få sat fuldmagten i kraft.

På baggrund af ovenstående anbefaler Ældre Sagen, at uklarheder i lovforslaget iagttages og afklares inden lovforslagets fremsættelse i Folketinget.

Endelig er vi bekymrede for, om endnu en form for værgemål vil medvirke til uoverskuelighed i sagsbehandlingen og dermed modvirke formålet med at nedbringe sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset. Som lovforslaget foreligger, fremstår det ikke åbenbart, at dette forslag vil kunne medvirke nævneværdigt til nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Familieretshuset.

Myndigheder skal have ansvaret for sagsoplysning

Myndigheders pligt til sagsoplysning er udtryk for en almindelig retsgrundsætning, som gælder på ulovbestemt grundlag i den offentlige forvaltning. Pligten til sagsoplysning anses for at være en garantiforskrift. Vi kan derfor ikke bifalde den foreslåede fravigelse af dette grundlæggende forvaltningsretlige princip. Ikke mindst fordi formålet med officialprincippet er at understøtte, at der træffes materielt lovlige og rigtige afgørelser, og derfor bør ansvaret for sagsoplysningen ikke pålægges ansøgere om værgemål.

Det fremgår af forslagens § 18 og bemærkningerne i lovforslagets punkt 2.1.3.4, at der i enkeltsager skal tages konkret stilling til, om det er dokumenteret, at læge-

erklæringer og udtalelser ikke kan indhentes af ansøgeren. Vi mener derfor, at det er tvivlsomt, om forslaget kan nedbringe sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset. For at imødesee behovet for kortere sagsbehandlingstider i Familieretshuset mener vi, at dette forslag om fravigelse af det almindelige princip om offentlige myndigheders pligt til sagsoplysning skal udgå.

Fornuftigt med en øvre grænse for antal værgemål (værgemålsloven § 11)

Det er umiddelbart hensigtsmæssigt at indføre en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage. I den forbindelse er det fint med et maksimum for antal tildelte værgemål. Ældre Sagen undrer sig dog over, at Familieretshuset tilsyneladende ikke selv har en oversigt over, hvor mange værgemål den enkelte faste værge er tildelt. Det fremgår af lovforslaget, at den faste værge skal give Familieretshuset besked, når der er fem værgemål fra den maksimale grænse. Det forekommer mest hensigtsmæssigt, at Familieretshuset selv har overblikket over, hvor mange værgemål den enkelte faste værge er tildelt.

Positivt med lettere adgang til værgeskift (nyt stk. 3 i værgemålsloven § 12)

Ældre Sagen bakker op om forslaget om en lettere adgang til værgeskift. Vi har fået en del henvendelser fra pårørende, som af personlige årsager havde været forhindret i at påtage sig værgemål ved værgemålets etablering, men nu var klar.

Positivt at formuen fremover skal anvendes til gavn for personen (værgemålsloven § 25)

Ældre Sagen bifalder forslaget om, at en eventuel formue fremover skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål i stedet for, at det er et selvstændigt formål at bevare formuen. Ældre, som igennem et langt liv har lagt til side til alderdommen, begrænses på nuværende tidspunkt i forhold til at kunne forsøge tilværelsen. Samtidig pålægges mange pårørende i dag at stille egen økonomi til rådighed for, at den ældre under værgemål kan få ny vinterfrakke, give barnebarnet en konfirmationsgave m.v.

Ældre, som er under værgemål, kan både have behov for nyanskaffelser og have en årelang praksis med at give gaver til familie og andre - præcis som alle andre har. Det er kun naturligt, at formuen fremover skal anvendes til gavn for personen under værgemål – også selvom forbruget har et præg af luksus.

Der er fortsat behov for effektivt tilsyn med værger (værgemålsloven § 39)

I forlængelse af ovenstående finder vi det bekymrende, at tilsynet med værger svækkes, idet godkendelsen i Familieretshuset fjernes samtidig med et forringet tilsyn. Vi er dermed bekymrede for risiko for misbrug.

Efter vores opfattelse er det for vidtgående at ophæve bestemmelsen i værgemålslovens § 39, samtidig med at værger ikke længere automatisk skal indsende regnskab. Forslaget medfører således, at der ikke er en løbende kontrol med værgens dispositioner og dermed heller ikke megen beskyttelse af den værgede. Indførelse af den foreslåede bødestraf kan efter Ældre Sagens opfattelse ikke opveje forringelsen for den værgede. Bødestraf forudsætter dels, at der er midler at hente hos værger, og dels skal der være en forudgående sagsbehandling inden

et evt. bødeforlæg. Ældre Sagen mener i øvrigt heller ikke, at de foreslåede justeringer bidrager til større selvbestemmelse for mennesker under værgemål. Der er tale om nogle af samfundets allermest svækkede ældre mennesker og andre, der har brug for den allerstørste beskyttelse, hvorfor begrundelsen om større selvbestemmelse forekommer besynderlig og uden sammenhæng med virkeligheden.

Vi er særligt bekymrede for forslaget om, at der fremover alene skal foregå tilsyn ved stikprøvekontrol. Vi frygter, at der bliver et meget lille antal tilsyn om året for netop at frigive ressourcer til nedbringelse af sagsbehandlingstiden. Hvis tilsyn fremover skal foregå ved stikprøve, er det afgørende for retssikkerheden, at der stilles klare krav til stikprøvens størrelse, så samtlige værger gennemgås af tilsyn med passende interval. Samtidig mener vi, at der skal sikres hurtig opfølgning på alle typer af bekymringshenvendelser – uanset afsender.

På baggrund af ovenstående mener vi, at tilsynet med værgerne ikke bør lempes i den grad, som foreslås i lovforslaget. Vi mener, at tilsyn med værger bør tilrettelægges, så den enkelte værgede sikres en langt mere effektiv beskyttelse mod misbrug end det foreslåede.

Attest kan sidestilles med fremtidsfuldmagt og værgemål (Serviceloven § 136e)

Ældre Sagen mener, at det er et ganske fint forslag at sidestille pårørendeattesten med fremtidsfuldmagt og værgemål ift. servicelovens § 136e om tryghedsskabende velfærdsteknologi.

Vi mener, at der med fordel kan indføres en tilsvarende regel i forhold til servicelovens regler om flytning uden samtykke i § 129 og § 136f, så attesthaver kan indgå på lige fod med fremtidsfuldmagtshaver og værger i forbindelse med flytning uden samtykke. Vi mener, at dette forslag kan bidrage til at lette sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset.

Ældre Sagen foreslår alternativt yderligere ændringer af serviceloven

Som alternativ løsning til at sidestille attesthaver med fremtidsfuldmagtshaver og værge i forbindelse med flytning uden samtykke, foreslår vi at opgive kravet om værgebeskikkelse eller ikraftsat fremtidsfuldmagt som absolut betingelse for indflytning i plejebolig efter servicelovens §§ 129 og 136f, medmindre der i øvrigt er en selvstændig grund til værgebeskikkelse eller ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt, fx hvor der ikke er pårørende eller fuldmægtige, eller der er konflikter blandt de pårørende ift. flytningen. Det er vores opfattelse, at der med servicelovens regler om Familieretshusets afgørelseskompetence i disse sager - sammenholdt med reglerne om advokatbistand, de materielle betingelser for flytningen og krav til sagsbehandlingen tillige med de forvaltningsretlige krav til sagsbehandling - er tilstrækkelig retsbeskyttelse (og retssikkerhed) uden obligatorisk værgebeskikkelse eller ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt.

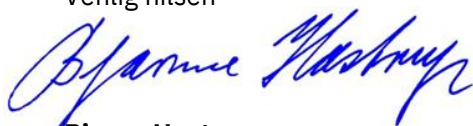
Begrundelsen for ovenstående er, at vores forslag om at opgive kravet om værgebeskikkelse eller ikraftsat fremtidsfuldmagt som betingelse for indflytning i plejebolig kan løse det store problem med den lange sagsbehandlingstid i

Familieretshuset ved etablering af værgemål i forbindelse med indflytning i plejebolig og ved ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter. Vi har i Ældre Sagens telefoniske rådgivning hørt mange eksempler fra fortvivlede pårørende om ulykkelige situationer, hvor svækkede ældre er blevet så dårlige, at de ikke længere kan få den nødvendige hjælp i hjemmet. Selv om der er en ledig plejebolig, kan de ikke flytte ind, medmindre et værgemål er etableret eller en fremtidsfuldmagt er sat i kraft. Sagsbehandlingstiden i Familieretshuset er således i sig selv problemskabende, og spørgsmålet er, om det vil skabe et retssikkerhedsmæssigt underskud at fravige det absolutte krav om enten værgebeskikkelse eller en ikraftsat fremtidsfuldmagt.

Der vil selvfølgelig stadig kunne være brug for værgebeskikkelse eller ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt i tilknytning til flytteafgørelsen efter servicelovens regler, hvis der ikke i forvejen er oprettet en generalfuldmagt. Det kan fx være ifm. underskrivelse af lejekontrakt, opsigelse af lejemål, betaling af indskud og kontakt med forskellige myndigheder. Men det bør ikke være som betingelse for selve beslutningen om flytningen til plejebolig, som jo er begrundet i behovet for nødvendig pleje og omsorg, som ikke længere kan varetages i den hidtidige bolig.

Ældre Sagen stiller sig gerne til rådighed for yderligere drøftelser.

Venlig hilsen



Bjarne Hastrup

Adm. direktør

Østre Landsret

Præsidenten



Justitsministeriet
Proces- og Insolvensretskontoret

28. februar 2025

J.nr.: 25/03405-2

Sagsbehandler: CRJ

Justitsministeriet har ved brev af 31. januar 2025 (sagsnr. 2024-08982) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.).

1. Med lovudkastet lægges bl.a. op til at bemyndige justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om afbeskikkelse af værger (lovudkastets § 1, nr. 3, forslag til værgemålslovens § 12, stk. 3). Af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse fremgår, at justitsministeren bl.a. vil kunne fastsætte betingelser om, at der vil kunne ske afbeskikkelse af en værge og beskikkelse af en ny ud fra mere generelle hensyn til, hvad der bedst tjener interesserne hos den, der er under værgemål, herunder hvis der ønskes en pårørende indsat som værge, men en fast værge modsætter sig dette. Lovudkastet må forstås sådan, at Familieretshusets afgørelser om afbeskikkelse efter den foreslåede bestemmelse vil kunne påklages til Civilstyrelsen, jf. værgemålslovens § 22 a. For så vidt angår spørgsmålet om domstolsprøvelse bemærker landsretten, at en afgørelse om afbeskikkelse ikke ses at ville være omfattet af den særlige (lette) adgang til domstolsprøvelse efter værgemålslovens § 22, stk. 1, men derimod alene af den almindelige adgang til domstolsprøvelse efter grundlovens § 63.

2. Lovudkastet indeholder forslag til en ny ordning, hvorefter en nær pårørende – uden værgemålsbeskikkelse – kan erklære at ville påtage sig at varetage bl.a. personlige anliggender (lovudkastets § 1, nr. 5, forslag til værgemålslovens § 17 a). Det fremgår ikke nærmere af den foreslåede lovbestemmelse, hvad der skal forstås ved udtrykket "personlige anliggender", hvorimod lovbemærkningerne indeholder nogle få eksempler herpå. Bemærkningerne synes at lægge op til en forholdsvis snæver forståelse af udtrykket. Det henstår i den forbindelse uklart, om den foreslåede ordning giver den nære pårørende mulighed for f.eks. at samtykke til flytning til plejehjem eller beskyttet bolig m.v. og herunder underskrive de nødvendige kontrakter herom.

3. Efter den foreslåede erklæringsordning kan en nær pårørende også påtage sig at varetage løbende økonomiske dispositioner til underhold, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer,

der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. Det kan i den forbindelse overvejes – også for at forebygge og minimere misbrugsrisikoen forbundet med den foreslåede ordning – at udbygge lovbemærkningerne med en nærmere beskrivelse af, hvordan pengeinstitutter m.v. i praksis forventes at kunne påse, at en betaling falder inden for de økonomiske dispositioner, som den nære pårørende kan varetage.

4. Den foreslåede § 17 a kan i øvrigt læses sådan, at der er et retskrav på at få udstedt en attest, når (blot) bestemmelsens ordlyd er opfyldt. Af bemærkningerne fremgår, at det dog også er en betingelse, at Familieretshuset finder, at den pårørende ikke er uegnet, og at ansøgeren indleverer en erklæring på tro og love om, at der ikke er uenighed om, at ansøger påtager sig opgaven. Henset til ordlyden af bestemmelsen – der ikke angiver de nævnte betingelser – kan det give anledning til tvivl, om Familieretshuset kan afslå at udstede en attest (og i stedet eventuelt indlede værgemålssag), hvis der f.eks. foreligger oplysninger fra andre pårørende, der modsiger ansøgerens erklæring om enighed i familien.

5. Bestemmelserne om den ny erklæringsordning foreslås med lovudkastet indsat i værgemålslovens kapitel 3. Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt at medtage en ændring af overskriften på kapitlet, idet kapitel 3 i dag alene omhandler behandlingen af værgemåls- og værgesager.

6. Lovudkastet indeholder forslag til nyaffattelse af værgemålslovens § 18 (lovudkastets § 1, nr. 6). Efter den gældende bestemmelse påhviler det myndighederne at sørge for sagens oplysning, herunder indhente lægeerklæring om den pågældendes helbred. Med lovudkastet lægges der op til, at det fremover som udgangspunkt i stedet vil påhvile den, der ansøger om værgemål eller om fratagelse af den retlige handleevne, at indhente lægeerklæring. Har den pågældende bopæl på en institution, skal ansøgeren efter forslaget så vidt muligt tillige vedlægge en erklæring fra denne institution. Landsretten skal opfordre til, at lovudkastets bemærkninger udbygges med nærmere overvejelser om, i hvilket omfang det i praksis vil være muligt for f.eks. et familiemedlem at indhente sådanne erklæringer inden for rammerne af de gældende regler om beskyttelse af personoplysninger m.v.

7. Lovudkastet lægger op til at indføre en 4-ugersfrist for indgivelse af klage over afgørelser fra Familieretshuset, som ikke er truffet efter værgemålslovens §§ 21 og 22 (lovudkastets § 1, nr. 8, forslag til ændring af værgemålslovens § 22 a). Af bemærkningerne fremgår, at en klage, der er indleveret efter udløbet af fristen, i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper vil kunne behandles, hvis fristoverskridelsen er undskyldelig. Der henvises i bemærkningerne videre til, at den foreslåede klagefrist vil være identisk med bl.a. klagefristen efter værgemålslovens § 22 om domstolsprøvelse. Landsretten bemærker hertil, at indbringelse for domstolene efter udløbet af en lovbestemt frist uden dispensationsmulighed almindeligvis vil skulle medføre afvisning. Der bør på den baggrund i givet fald i værgemålslovens § 22 indsættes udtrykkelig hjemmel til, at (også) retten kan behandle en værgemålssag, der indleveres efter udløbet af 4-ugersfristen, hvis fristoverskridelsen er undskyldelig.

8. Med lovudkastet lægges op til at indføre særskilt hjemmel til bødestraf for misbrug af stillingen som værge eller adgangen til at varetage personlige anliggender m.v. (lovudkastets § 1, nr. 13, forslag til værgemålslovens § 31 a). Det er i bemærkningerne anført, at det findes hensigtsmæssigt, at den foreslåede bestemmelse følger udgangspunktet om, at straffbestemmelser i særlovgivning også omfatter

groft uagtsomme forhold. Landsretten bemærker i den forbindelse, at det følger af straffelovens § 19, at overtrædelse af særlovgivningen omfatter såvel grov som simpel uagtsomhed, medmindre det modsatte har særlig hjemmel. Tilregnelleskravet efter den foreslåede § 31 a bør på den baggrund præciseres med henblik på at undgå misforståelser om, hvorvidt også simpel uagtsomhed er omfattet.

9. Det er i øvrigt uomtalt i lovudkastet, om det med den foreslåede § 31 a tilsigtes, at der i et tilfælde, hvor stillingen som værge eller adgangen til at varetage løbende økonomiske dispositioner misbruges til f.eks. at begå underslæb, idømmes både bøde efter værgemålsloven og fængsel efter straffeloven. Hensynet til at koncentrere straffesagen taler herved for, at bestemmelsen formuleres således, at der straffes med bøde, "medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning".

10. Af bemærkningerne til lovudkastets § 3 om ikrafttræden fremgår, at sager efter værgemålsloven, der på ikrafttrædelsestidspunktet er under behandling i Familieretshuset eller Civilstyrelsen, behandles efter de foreslåede regler. Spørgsmålet om behandlingen af verserende sager ved domstolene er uomtalt. Landsretten finder det i den forbindelse hensigtsmæssigt, at der i lovudkastet medtages en bestemmelse om, at retssager, der er anlagt ved domstolene før ikrafttrædelsestidspunktet, behandles efter de hidtidige regler. Tilsvarende bør gælde i forhold til byrets- og landsretssager, der er afsluttet før ikrafttrædelsestidspunktet, men appelleres efter dette tidspunkt.

Landsretten ønsker ikke herudover at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen


Carsten Kristian Vollmer